

Μαρίζα Φουντοπούλου
Μαρία Μιχαηλίδου

Μαρία Γλύπη
Βασιλική Τσιμάκη

Βάγια Ζήκα
Παγώνα Φασατάκη

ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ Ανθολόγιο

Β' Γυμνασίου
Τετράδιο Εργασιών

ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

Ανθολόγιο

Β' Γυμνασίου

Επιστημονική Επιτροπή Αξιολόγησης

Συντονιστής / Αξιολογητής

Δημήτριος Δημητρόπουλος
Εν ενεργεία Εκπαιδευτικός

Αξιολογήτρια

Λευκοθέα Μπινιάρη
Εν ενεργεία Εκπαιδευτικός

Αξιολογητής

Ευάγγελος Αδάμος
Εν ενεργεία Εκπαιδευτικός

Τεχνικός Εμπειρογνώμονας

Γεώργιος Κεσελόπουλος
Πτυχιούχος Πληροφορικής

Επικουρικός Εμπειρογνώμονας

Άννα Στεφανία Βαποράκη
Πτυχιούχος Τεχνολογίας Γραφικών Τεχνών

**Υπεύθυνος Διδακτικού Πακέτου για το
Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής**

Διονύσιος Μουρελάτος
Σύμβουλος Α΄ του Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Πράξη με τίτλο: «Συγγραφή, Αξιολόγηση και Ένταξη διδακτικών βιβλίων στο Μητρώο Διδακτικών Βιβλίων και στην Ψηφιακή Βιβλιοθήκη Διδακτικών Βιβλίων» με κωδικό ΟΠΣ 6010165 στο Πρόγραμμα «Ανθρώπινο Δυναμικό και Κοινωνική Συνοχή» 2021-2027

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Σπυριδών Δουκάκης

Πρόεδρος του Δ.Σ. του Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Υπεύθυνος Πράξης

Διονύσιος Μουρελάτος

Σύμβουλος Α΄ του Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Αναπληρωτής Υπεύθυνος Πράξης

Στυλιανός Μαυρατζάς

Σύμβουλος Α΄ του Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής

**«Με τη συγχρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης»
και το Πρόγραμμα «Ανθρώπινο Δυναμικό και Κοινωνική Συνοχή»**

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Μαρίζα Φουντοπούλου Μαρία Γλύπη Βάγια Ζήκα Ελένη Κόλλα
Μαρία Μιχαηλίδου Βασιλική Τσιμάκη Παγώνα Φασατάκη

ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

Ανθολόγιο

Β' Γυμνασίου
Τετράδιο Εργασιών

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΕΩΝ «ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ»

Συγγραφείς

Μαρία-Ζωή Φουντοπούλου

Καθηγήτρια Μεθοδολογίας της Διδασκαλίας της Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας και Γραμματείας, Ε.Κ.Π.Α.

Μαρία Κ. Γλύπη

Φιλολογος, Μ.Εδ.

Βάγια Ζήκα

Σύμβουλος Εκπαίδευσης Φιλολόγων, Μ.Εδ.

Δρ. Ελένη Κ. Κόλλα

Φιλολογος

Μαρία Κ. Μιχαηλίδου

Φιλολογος, Μ.Εδ.

Βασιλική Α. Τσιμάκη

Φιλολογος, Μ.Εδ.

Δρ. Παγώνα Ν. Φασατάκη

Φιλολογος

Επιστημονική Επιμέλεια

Μαρία-Ζωή Φουντοπούλου

Καθηγήτρια Μεθοδολογίας της Διδασκαλίας της Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας και Γραμματείας, Ε.Κ.Π.Α.

Εκδότης

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΡΑΦΗ Α.Ε.

Υπεύθυνος έργου
Επιμέλεια Έκδοσης
Εξώφυλλο

Κέλλυ Σαρρή Πασχαλίδη

Παιδαγωγός

Εικονογράφηση

Σχεδιαστική ομάδα των εκδόσεων

Ψηφιακά Μαθησιακά
Αντικείμενα
Σύλληψη - Δημιουργία -
Υλοποίηση

Συγγραφική ομάδα του βιβλίου

Τεχνική ομάδα των εκδόσεων

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

1η ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΟΙ ΦΙΛΟΙ ΜΑΣ ΟΙ ΝΟΜΟΙ.....	7
Κεφάλαιο 1 Σε τι χρησιμεύουν οι Νόμοι;.....	7
Κεφάλαιο 2 Και ποιοι γράφουν τους Νόμους;.....	10
2η ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΜΑΣ, Ο ΣΥΝΤΡΟΦΟΣ ΜΑΣ.....	13
Κεφάλαιο 3 Ο μύθος του Ερυσίχθονα.....	13
Κεφάλαιο 4 Ο άνθρωπος και οι δυνάμεις της φύσης.....	16
3η ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΟΙ ΦΙΛΟΙ ΜΟΥ, Η ΔΥΝΑΜΗ ΜΟΥ.....	19
Κεφάλαιο 5 Τι είναι φιλία;.....	19
Κεφάλαιο 6 Μαθήματα φιλίας από τον Ισοκράτη.....	22
4η ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΜΥΘΟΥΣ ΣΤΙΣ ΠΑΡΑΒΟΛΕΣ.....	26
Κεφάλαιο 7 Ακούσια ενόχληση!.....	26
Κεφάλαιο 8 Ξάνθος, ο αφέντης του Αισώπου.....	29
Κεφάλαιο 9 Τι είναι οι παραβολές;.....	32
5η ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΚΑΝΕ ΤΟ ΚΑΛΟ ΚΑΙ ΡΙΞΤΟ ΣΤΟ ΓΙΑΛΟ!!!.....	36
Κεφάλαιο 10 Ο μύθος του Ηρακλή.....	36
Κεφάλαιο 11 Οι καλές πράξεις τρέφουν την ψυχή.....	38
Κεφάλαιο 12 Ένας καλός άνθρωπος.....	43
6η ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ.....	46
Κεφάλαιο 13 Ο μύθος του Προμηθέα.....	46
Κεφάλαιο 14 Τα χαρακτηριστικά της Επιστήμης και των επιστημόνων.....	48
7η ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: Η ΕΦΗΒΕΙΑ ΚΑΙ ΤΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΗΣ.....	53
Κεφάλαιο 15 Χρειάζεται και η ξεκούραση.....	53
Κεφάλαιο 16 Η διασκέδαση τότε και σήμερα.....	56
Κεφάλαιο 17 Ο όρκος των Αθηναίων εφήβων.....	60
Κεφάλαιο 18 Γειά σου, Άγγελε.....	63

Γραμματική
της Αρχαίας
Ελληνικής Γλώσσας

Γραμματική της
Νέας Ελληνικής
Γλώσσας

Ερμηνευτικό
Λεξικό της Νέας
Ελληνικής
Γλώσσας

Συντακτικό
της Αρχαίας
Ελληνικής Γλώσσας

Λεξικό της
Αρχαίας
Ελληνικής Γλώσσας

Κεφάλαιο 1

Άσκηση 1

Να αντιγράψεις το παρακάτω απόσπασμα στο κενό που σου δίνεται. Προσοχή στους τόνους και τα πνεύματα!

Οἱ Νόμοι, ὡς Πλάτων φησί, τήν πόλιν σώζουσι. Τάς γάρ τῶν πολιτῶν κτήσεις φυλάττουσι καί τήν τοῦ δικαίου τήρησιν ἐπισκοποῦσι. Τόν νομοθέτην δεῖ τήν τῶν νόμων θέσιν οὕτως θεραπεύειν, ὥστε τοὺς ἀδίκους κολλάειν καί τοῖς σώφροσι βοηθεῖν.

.....

.....

.....

.....

Άσκηση 2

Να αντιστοιχίσεις τις αρχαιοελληνικές λέξεις της Α΄ Στήλης του πίνακα με τις ετυμολογικά συγγενείς τους νεοελληνικές λέξεις της Β΄ Στήλης. Μπορείς να σκεφτείς και άλλες της νέας ελληνικής που συγγενεύουν με τις συγκεκριμένες λέξεις του κειμένου;

Α΄ στήλη	Β΄ στήλη
1. φύσει	α. επιφύλαξη
2. φυλάττουσι	β. απόκτηση
3. κτήσεις	γ. κατάθεση
4. θέσιν	δ. έμφυτος
5. ἀδίκους	ε. δικαστής

Άσκηση 3

Να ενώσεις τις λέξεις της Α΄ στήλης με το ουσιαστικό «δύναμις» και να σχηματίσεις σύνθετες λέξεις στα νέα ελληνικά.

Α΄ στήλη (α΄ συνθετικό)	Β΄ στήλη (σύνθετη λέξη)
α-	
παν-	
υπερ-	
μεγαλο-	
αυτο-	
πολυ-	

Άσκηση 4

Να κυκλώσεις τον σωστό συντακτικό χαρακτηρισμό των υπογραμμισμένων όρων.

- A. Οί νόμοι εἰσὶν ἡ δύναμις τῆς πόλεως.
Υποκείμενο, Αντικείμενο, Κατηγορούμενο, Ρήμα.
- B. Ἡ φρόνησις ἐστὶ τό μέγιστον ἀγαθόν.
Υποκείμενο, Αντικείμενο, Κατηγορούμενο, Ρήμα.
- Γ. Οἱ νόμοι πορίζουσιν τοῖς πολίταις τά μείζονα ἀγαθά.
Υποκείμενο, Αντικείμενο, Κατηγορούμενο, Ρήμα.
- Δ. Οἱ νόμοι σώζουσι τήν πόλιν.
Υποκείμενο, Αντικείμενο, Κατηγορούμενο, Ρήμα.

Άσκηση 5

Να συμπληρώσεις τις ακόλουθες προτάσεις, αφού πρώτα κάνεις επανάληψη τη θεωρία της Γραμματικής.

- A. Οι κλίσεις των ουσιαστικών είναι
- B. Κατά την πρώτη κλίση κλίνονται ονόματα γένους αρσενικού και θηλυκού. Τα αρσενικά λήγουν σε και και τα θηλυκά σε και
- Γ. Κατά τη δεύτερη κλίση κλίνονται ονόματα και των τριών γενών. Τα αρσενικά και τα θηλυκά λήγουν σε και τα ουδέτερα σε
- Δ. Τα τριτόκλιτα ουσιαστικά διακρίνονται σε:
..... και, ανάλογα με τον χαρακτήρα του θέματός τους,
..... και, αν έχουν κατάληξη -ς ή όχι,
..... και, αν έχουν ένα μόνο θέμα σε όλες τις πτώσεις ή όχι.

Τα μπαλόνια

Άσκηση 6

Να κλίνεις το ουσιαστικό «δύναμη» και «δύναμις» στη νέα και στην αρχαία ελληνική αντίστοιχα υπογραμμίζοντας τις διαφορές.

Άσκηση 7

Να γράψεις τα ουσιαστικά του παρακάτω κειμένου στην κατάλληλη στήλη του πίνακα που ακολουθεί ανάλογα με την κλίση τους.

Ὁ λόγος καί ἡ λογική τέχνη δυνάμεις εἰσὶν ἑαυταῖς ἀρκούμεναι καί τοῖς καθ' ἑαυτὰς ἔργοις. Ὁρμῶνται μὲν οὖν ἀπὸ τῆς οἰκείας ἀρχῆς· ὀδεύουσι δέ εἰς τό προκείμενον τέλος, καθ' ὃ κατορθώσεις αἰ τοιαῦται πράξεις ὀνομάζονται τήν ὀρθότητα τῆς ὁδοῦ σημαίνουσαι.

Μάρκος Αυρήλιος, *Τά εἰς ἑαυτόν*, Βιβλίο Ε, 14.

Που σημαίνει:

Ἡ λογική καί ἡ τέχνη τῆς λογικῆς εἶναι δυνάμεις που ἀρκοῦνται στον εαυτό τους καί στα δικά τους ἔργα. Προέρχονται, λοιπόν, ἀπὸ τὴν οἰκεία ἀρχή· προχωροῦν στον τελικό σκοπό, γι αὐτό ὀνομάζονται «ἐπιτεύγματα» οἱ τέτοιου εἴδους πράξεις που δείχνουν τὴν ὀρθότητα τῆς πορείας.

Α' κλίση	Β' κλίση	Γ' κλίση

Διάλογος
Διογένη και
Αλέξανδρου

Ὁ Διογένης
συμβουλεύει

Τα τουβλάκια

Κεφάλαιο 2

Άσκηση 1

Να αντιγράψεις το παρακάτω απόσπασμα στο κενό που σου δίνεται. Προσοχή στους τόνους και τα πνεύματα!

Σκέψασθε γάρ, ὦ Ἀθηναῖοι, ὅσῃν πρόνοιαν περί σωφροσύνης ἐποιήσατο ὁ Σόλων ἐκεῖνος, ὁ παλαιός νομοθέτης, καί ὁ Δράκων καί οἱ κατά τούς χρόνους ἐκείνους νομοδέται. [...] Καί τούτους τούς νόμους ἀναγράψαντες ὑμῖν παρακατέδεντο, καί ὑμᾶς αὐτῶν ἐπέστησαν φύλακας.

.....

.....

.....

.....

Άσκηση 2

Να αντιστοιχίσεις τις αρχαιοελληνικές λέξεις της Α΄ Στήλης του πίνακα με τις ετυμολογικά συγγενείς τους νεοελληνικές λέξεις της Β΄ Στήλης. Μπορείς να σκεφτείς και άλλες της νέας ελληνικής που συγγενεύουν με τις συγκεκριμένες λέξεις του κειμένου; Μπορείς να χρησιμοποιήσεις το Λεξικό σου, έντυπο ή/και ηλεκτρονικό.

A΄ στήλη	B΄ στήλη
1. πρόνοιαν	α. υπογεγραμμένη
2. ἐποιήσατο	β. προφύλαξη
3. νομοδέται	γ. παρανόηση
4. ἀναγράψαντες	δ. κατάθεση
5. φύλακας	ε. αρτοποιός

Άσκηση 3

Να γράψεις δύο ομόρριζες λέξεις απλές και δύο σύνθετες για καθέναν από τους παρακάτω τύπους: παρακατέδεντο (<τίθημι), ἐπέστησαν (<ἐφίσταμαι).

Άσκηση 4

Να εντοπίσεις στο κείμενο * ουσιαστικά της α΄ και β΄ κλίσης και **να τα μεταφέρεις** στην ίδια πτώση του άλλου αριθμού, όπου αυτός υπάρχει.

* Εννοείται το κείμενο του αντίστοιχου κεφαλαίου του βιβλίου των Αρχαίων Ελληνικών.

Άσκηση 5

Να συμπληρώσεις τα ουσιαστικά στην κατάλληλη πτώση.

- Αί φιλότιμοι τῶν (ἡ φύσις) καί τῷ (ὁ ἔπαινος) παροξύνονται.
- Κοινοτάτη τῶν (ἡ αἴσθησις) ἐστὶν ἡ ὄρασις.
- Τάς ἐν Φωκεῦσι (ἡ πόλις) παραδόξως ἀναστάτους ἐποίησε.
- Περί τὰς σωματικάς..... (ἡ ἀπόλαυσις) ὁ σώφρων ἐστὶ ἐγκρατής.
- Οὗτος τῶν λυπηρῶν φεύγει, (ἡ πείνα) καί (ἡ δίψα) καί πάντων τῶν περὶ τήν (ἡ ἀφή) καί (ἡ γεῦσις).
- Στρατηγός (ἡ ἐξέτασις) καί δοκιμασίαν ποιεῖ τῶν Ἀθηναίων πελταστῶν.
- Δειλία καί (ἡ ἀνανδρία) ἔλιπον τήν (ἡ τάξις).
- Τῇ (ἡ κάκωσις) τῶν πολεμίων αἱ (ἡ τέχνη) ἐπορίζοντο.
- Ἀνάγκη καί οὐχ (ἡ ὕβρις) πορίζομεν τά επιτήδεια.
- Οὐδέ τῆς (ἡ ὄρασις) ἐστὶ γένεσις ἄνευ φωτός.

Άσκηση 6

Να γράψεις τους τύπους των ρημάτων που ζητούνται.

1. ἰδρῶ (α' πληθ. Οριστ. Ενεστ. Ενεργ. φωνής)	6. δουλεύω (γ' πληθ. Οριστ. Παρακ. Ενεργ. φωνής)
2. κελεύω (β' εν. Οριστ. Παρατ. Ενεργ. φωνής)	7. κολάζω (γ' εν. Οριστ. Υπερσ. Ενεργ. φωνής)
3. ἀκοντίζω (γ' πληθ. Οριστ. Παρατ. Ενεργ. φωνής)	8. συντάττω (α' εν. Οριστ. Μελλ. Ενεργ. φωνής)
4. διαπράττω (α' εν. Οριστ. Αορ. Ενεργ. φωνής)	9. στρατεύω (β' πληθ. Οριστ. Παρακ. Ενεργ. φωνής)
5. ἀναγράφω (α' πληθ. Οριστ. Παρατ. Ενεργ. φωνής)	10. ἄρχω (γ' πληθ. Οριστ. Αορ. Ενεργ. φωνής)

Ἡ τήρηση των
Νόμων προσφέρει

Βάλε στη σειρά τα βήματα της
απόδοσης μιας πρότασης

Άσκηση 7

α) Να γράψεις τον συντακτικό ρόλο του απαρεμφάτου στις παρακάτω προτάσεις.

β) Να βρεις το υποκείμενο του απαρεμφάτου και **να διαπιστώσεις** αν υπάρχει ταυτοπροσωπία ή ετεροπροσωπία τεκμηριώνοντας την άποψή σου.

- Ἀστρολόγος εἶδιζε (= συνήδιζε) τούς ἀστέρας ἐπισκοπεῖν (= να εξετάζει).
-

- Ἀριστοτέλης δέ καί Ἰππίας φασίν (= ισχυρίζονται) Χοιρίλον μεταδιδόναι ψυχάς τοῖς ἀψύχοις.
-

3. Διελών (= αφού διαίρεσε) κατά τάξεις τήν στρατιάν δώδεκα βωμούς κατασκευάζει προστάττει.
.....

4. Ἡ Παμφίλη φησί (= ισχυρίζεται) πρῶτον Θαλῆν καταγράψαι τό τρίγωνον ὀρθογώνιον.
.....

5. Πῶς με κελεύεις κακίαν ἔχειν;
.....

6. Ἀπολλόδωρος ὁ λογιστικός φησί (= ισχυρίζεται) πρῶτον Πυθαγόραν καταγράψαι τό τρίγωνον ὀρθογώνιον.
.....

7. Πολλοί δι' ἀλόγιστον ὀργήν ἕως τούς ἐχθρούς στρατεύειν θέλουσιν.
.....

8. Ἐπιθυμεῖς ἀκούειν ταύτης τῆς μουσικῆς.
.....

9. Οἱ Λακεδαιμόνιοι ἐκέλευσαν τόν ναύαρχον ὑπηρετεῖν Κύρῳ.
.....

10. Βούλομαι (= επιθυμῶ) ἐξετάσαι πάντα.
.....

Επιλέγω τη σωστή
απάντηση

Άσκηση 8

Να αποδώσεις στην αρχαία ελληνική τις παρακάτω προτάσεις της νέας ελληνικής αξιοποιώντας τις λέξεις που σου δίνονται και τις γνώσεις σου για το απαρέμφοτο. Προσοχή στις πτώσεις και στα ρηματικά πρόσωπα.

ΛΕΞΕΙΣ ἐθέλω, λέγω, ἡμεῖς, ὑμεῖς, ἐγώ, τοῦτο, οὗτος, ὁ πολίτης, ἀγορεύω, γινώσκω, ἔχω, στρατεύω, φυλάττω, δύναμις, πόλις

α. Αυτός θέλει να αγορεύω.

β. Θέλω να έχουμε δύναμη.

γ. Λέμε ότι οι πολίτες προστατεύουν την πόλη.

δ. Λέτε ότι αυτός εκστρατεύει.

ε. Λένε ότι οι πολίτες γνωρίζουν αυτά.

Κεφάλαιο 3

Άσκηση 1

Να αντιγράψεις το παρακάτω απόσπασμα στο κενό που σου δίνεται. Προσοχή στους τόνους και τα πνεύματα!

Ἐρυσίχθων υἱὸς τοῦ Μυρμιδόνος ἦν. Ἀσεβὴς ὢν καὶ ἀδίκως διακείμενος ἤλθεν εἰς δρυμὸν καὶ ἐκέλευσε τοὺς δούλους ἀποκόπτειν δένδρα ἵνα οἰκοδομήσῃ μεγάλην οἰκίαν. Ἐτόλμησε δὲ ἀποτεμεῖν ῥαγδαίως ἱεράν λεύκην Δήμητρος. Οὗτοι συνεβούλευον αὐτὸν παῦσαι δεδιότες τὴν ὀργὴν τῆς θεᾶς.

.....

.....

.....

.....

.....

Άσκηση 2

Συμπλήρωσε με τη βοήθεια της Γραμματικής σου τον πίνακα έτσι, ώστε κάθε επίρρημα να αντιστοιχίζεται με τη σημασία του.

Επίρρημα	Απόδοση	Επίρρημα	Απόδοση
οἴκοθεν			προς τα εκεί
	κάθε φορά που με σαφήνεια	Ἀθήναζε ἀναφανδόν	
ἄνωθεν		ἀπνευστί	
ὁσάκις		ἐναλλάξ πολλάκις	
	με γροδιές		σε ἄλλον τόπο
λάξ			τρεις φορές
δίς		οὕτως	
πανδημεί		ἄνω	
πλουτίνδην			

Άσκηση 3

Να γράψεις τις ζητούμενες πτώσεις των παρακάτω τριτόκλιτων ουσιαστικών.

1. ὁ ἡγεμών Δοτική ενικού/Αιτιατική ενικού	9. ἡ εἰκὼν Γενική πληθυντικού/Δοτική πληθυντικού
2. ὁ γείτων Γενική πληθυντικού/Αιτιατική πληθυντικού	10. ἡ χελιδὼν Ονομαστική πληθυντικού/Αιτιατική πληθυντικού
3. ὁ πατήρ Ονομαστική πληθυντικού/Αιτιατική πληθυντικού	11. ἡ μήτηρ Αιτιατική ενικού/Ονομαστική πληθυντικού
4. ἡ ἀηδὼν Αιτιατική ενικού/ Ονομαστική πληθυντικού	12. ὁ ἄξων Κλητική ενικού/Αιτιατική πληθυντικού
5. ἡ χιών Κλητική ενικού/Αιτιατική πληθυντικού	13. ὁ κίων Δοτική ενικού /Αιτιατική ενικού
6. ὁ Μακεδὼν Γενική ενικού /Αιτιατική ενικού	14. ὁ δαίμων Ονομαστική πληθυντικού/Αιτιατική πληθυντικού
7. ὁ ἀνὴρ Δοτική ενικού/Κλητική ενικού	15. ἡ θυγάτηρ Γενική ενικού/Αιτιατική ενικού
8. ἡ Δημήτηρ Δοτική ενικού/Αιτιατική ενικού	

Άσκηση 4

Να μεταφέρεις τους τύπους της Υποτακτικής στον ίδιο χρόνο στα πρόσωπα που ζητούνται.

καταδιώκητε	β' εν.	γ' εν.	γ' πληθ.
κομίζω	β' εν.	α' πληθ.	γ' πληθ.
χορεύωσι	α' εν.	γ' εν.	β' πληθ.
ιδρύσωμεν	β' εν.	β' πληθ.	γ' πληθ.
καταγράψης	γ' εν.	β' πληθ.	γ' πληθ.
κελεύητε	β' εν.	γ' εν.	α' πληθ.
λατρεύση	β' εν.	β' πληθ.	γ' πληθ.
καταλύσωσι	β' εν.	γ' εν.	α' πληθ.
ίππεύσης	α' εν.	γ' εν.	γ' πληθ.
ἐπιδιώκητε	β' εν.	γ' εν.	γ' πληθ.

Άσκηση 5

Να μεταφέρεις τα ρήματα στην Υποτακτική ή την Οριστική του ίδιου χρόνου στο ίδιο πρόσωπο συμπληρώνοντας τα κενά του πίνακα.

Οριστική	Υποτακτική	Οριστική	Υποτακτική
ἐχορεύσατε		διεγράψαμεν	
	καταλύωμεν	ἐφύτευσας	
κρούεις			κελεύητε
	διαβουλεύωσι		πράττωμεν
ἀποκρύπτει		ᾠρισα	
	πείσω	ἄρχεις	

Άσκηση 6

Να βρεις τη σημασία της Υποτακτικής σε καθεμία από τις παρακάτω περιόδους.

προσδοκώμενο, προτροπή-αποτροπή, απορία

Ἴωμεν δὴ, ὧ ἄνδρες, ἐπὶ τοὺς πολεμίους. || **Ας επιτεθούμε, λοιπόν, άνδρες, στους εχθρούς.**

Ἦ Ζεῦ, τί λέξω; || **Δία, τι να πω;**

Κόδρος ἔλαβε πτωκικήν στολήν ὅπως ἂν ἀπατήσῃ τοὺς πολεμίους. || **Ο Κόδρος φόρεσε φτωκική ενδυμασία, για να εξαπατήσει τους εχθρούς.**

Ἄγε τοίνυν, σκοπῶμεν τά ἐμοί πεπραγμένα πάντα καθ' ἕναστον. || **Εμπρός λοιπόν, ας εξετάσουμε μία προς μία όλες τις πράξεις μου.**

Φύγωμεν; || **Να φύγουμε;**

Άσκηση 7

Να χαρακτηρίσεις συντακτικά τους υπογραμμισμένους όρους του παρακάτω αποσπάσματος.

Ἐρυσίχθων υἱός τοῦ Μυρμιδόνος ἦν. Ἀσεβής ὢν καὶ ἀδίκως διακείμενος ἦλθεν εἰς δρυμόν καὶ ἐκέλευσε τούς δούλους ἀποκόπτειν δένδρεα. [...] Ἐτόλμησεν δέ ἀποτεμεῖν ῥαγδαίως ἱεράν λεύκην Δήμητρος. Οὗτοι συνεβούλευον αὐτόν παῦσαι δεδιότες τὴν ὄργην τῆς θεᾶς. [...] Αἴφνης ἐνεφανίσθη Δημήτηρ ἵνα Ἐρυσίχθονα κώλυση κόψαι τὴν λεύκην. [...] οἱ δοῦλοι ἐφοβήθησαν μή πάθωσι τι φοβερόν.

Άσκηση 8

Να αναγνωρίσεις συντακτικά όλες τις λέξεις των ακόλουθων προτάσεων.

Σύ εἶπας.

Ἀλέξανδρος ὑγιαίνει.

Ὁ πονηρός ἀδίκός ἐστι.

Ἐκεῖνος φίλος ἦν.

Κῦρος ἐπέτρεψε τοῖς πολεμίους διαρπάσαι τὴν χώραν.

Ἐκέλευσαν ἐκείνους περιαιρεῖν τὰ τείχη.

Πατήρ ἐβούλετο πλουτεῖν.

Τὰ ψεύδη οὐ δύνασαι ἀληθῆ ποιεῖν.

Ἠδίκησαν οἱ λύσαντες τὰς σπονδὰς καὶ οἱ φονεύσαντες τοὺς αἰχμαλώτους.

Το περιβάλλον
και εμεῖς

Κάνω
επανάληψη
στη Γραμματική
της ενότητας

Κεφάλαιο 4

Άσκηση 1

Να αντιγράψεις το παρακάτω απόσπασμα στο κενό που σου δίνεται. Προσοχή στους τόνους και τα πνεύματα!

Καί ἄμα ηὐξήκει τό ὕδωρ ὁ ὄμβρος λάβρος τε καί ἐπί πολύ τῆς νυκτός κατασχών, ὥστε οὐκ ἐξεύρισκον αὐτῷ οἱ ἵππεῖς τόν πόρον, καί δέος ἦν αὐθις ἄλλου δεῆσαι αὐτῷ ἐπί τῇ διαβάσει ἴσου τῷ πρώτῳ πόνου. ὡς δέ ἐξευρέθη ποτέ ὁ πόρος, ἦγε κατ' αὐτόν χαλεπῶς·

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Άσκηση 2

Να αντιστοιχίσεις τις αρχαιοελληνικές λέξεις της Α' Στήλης του πίνακα με τις ετυμολογικά συγγενείς τους νεοελληνικές λέξεις της Β' Στήλης. Μπορείς να σκεφτείς και άλλες της νέας ελληνικής που συγγενεύουν με τις συγκεκριμένες λέξεις του κειμένου;

Α' στήλη	Β' στήλη
1. ὕδωρ	α. καταπόνηση
2. νυκτός	β. απορία
3. πόρον	γ. υδραγωγείο
4. διαβάσει	δ. διανυκτέρευση
5. πόνου	ε. βατήρας

Άσκηση 3

Να εντοπίσεις τα ρηματικά επίθετα και να γράψεις από ποιο από τα παρακάτω ρήματα προέρχονται.

βαίνω, καλῶ, ψέγω, φεύγω, ἀγωνίζομαι,
βιῶ, ὀρῶ, ἀμελῶ

- Ἐρριπεν ἄλλων χερσίν εἰς ἄβατον ὄρος.
- Καί μὴν οὐ παροπτέος ἀνήρ οὐδέ ἀμελητέος.
- Ὡς ἂν ἔχοι βέλτιστα, σοφὴ κλητέα πόλις.

- Ἡμῖν γ' ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας ἀγωνιστέον.
- Πῶς οὐκ ἂν ἀβίωτος ἦν ὁ βίος μοι πράξαντι ταῦτα;
- Ἡ γὰρ ἀκρασία οὐ μόνον φευκτόν ἀλλὰ καί τῶν φευκτῶν ἐστίν.

Άσκηση 4

Να διαλέξεις από τον παρακάτω πίνακα το ουσιαστικό που αντιστοιχεί στη σημασία της κάθε λέξης και στη συνέχεια **να γράψεις** το ουσιαστικό στην πτώση που ζητείται στην παρένθεση.

άμφορεύς, κεραμεύς, τροφεύς, νομεύς, τοκεύς,
άλιεύς, φονεύς, χαλκεύς, Εύβοεύς

- α. Αυτός που ψαρεύει, ονομάζεται
(αιτιατική ενικού)
- β. Ο τεχνίτης που κατασκευάζει κεραμικά, ονομάζεται
(γενική πληθυντικού)
- γ. Ο δολοφόνος ονομάζεται
(δοτική πληθυντικού)
- δ. Το δοχείο υγρών ονομάζεται
(δοτική ενικού)
- ε. Όποιος κατάγεται από την Εύβοια, λέγεται
(γενική ενικού)
- στ. Ο βοσκός ονομάζεται
(δοτική πληθυντικού)
- ζ. Αυτός που ανατρέφει κάποιον, λέγεται
(κλητική ενικού)
- η. Ο πατέρας ονομάζεται και
(δοτική ενικού)
- θ. Αυτός που εργάζεται με χαλκό, λέγεται
(κλητική πληθυντικού)

Άσκηση 5

Να μεταφέρεις τις παρακάτω προτάσεις στον άλλο αριθμό.

A. Οί στρατιῶται ἐστράτεον ἐπί τὰς πόλεις.

.....

B. Ὁ στρατηγός συνέταττε τόν ἰππέα.

.....

Γ. Ὑμεῖς ἐκβαίνετε ἐς τὰς νήσους.

.....

Δ. Ὁ πολέμιος ἦν πλησίον τοῦ ποταμοῦ.

.....

Ε. Θεός καθορίζει βασιλέα καί ὑπήκοον.

.....

Στ. Ἡ ἀγορά ἐστίν ἐν τῷ βαρβαρικῷ πεδίῳ.

.....

Ζ. Οἱ ἀθληταί ἔφερον ταύρους διά τῶν σταδίων.

.....

Η. Ἡγεμόνες ἀποκτείνουσιν (=σκοτώνουν) ἄνδρας Πέρσας.

.....

Θ. Ἡ ἀρετή τοῦ κηδεμόνος καί γονέως ἐστί.

.....

Άσκηση 6

Να χαρακτηρίσεις συντακτικά τους υπογραμμισμένους όρους του παρακάτω αποσπάσματος.

... καί ἅμα ηῦξήκει τό ὕδωρ ὁ ὄμβρος λάβρος τε καί ἐπί πολύ τῆς νυκτός κατασχών, ὥστε οὐκ ἐξεύρισκον αὐτῷ οἱ ἱππεῖς τόν πόρον, [...] ὡς δέ ἐξευρέθη ποτέ ὁ πόρος, ἦγε κατ' αὐτόν χαλεπῶς·

Αντιστοιχίσε
τα ουσιαστικά
και τις πτώσεις

Άσκηση 7

Να αναγνωρίσεις συντακτικά όλες τις λέξεις των ακόλουθων προτάσεων.

1. Αἱ Ἑρινύες Εὐμενίδες ὠνόμαζοντο.
2. Ἐγώ φημί (= ισχυρίζομαι) ταῦτα εἶναι ἄδικα.
3. Οἱ Πέρσαι ἐβούλοντο τοὺς νέους μανθάνειν τοὺς νόμους.
4. Οἱ ἄριστοι ἄνδρες παρακελεύονται τοῖς πολίταις ὁμοσεῖν.
5. Ὁ βασιλεύς προστάττει τοὺς Ἕλληνας τά ὄπλα παραδοῦναι.
6. Σωκράτης ἐδίδαξεν τήν ἀρετήν.
7. Ἡ πόλις φρούριον κατέστη (= ἐγινε).
8. Ἀριστοτέλης ἔλεγε τὰς μέν ρίζας τῆς παιδείας εἶναι πικράς, τόν δέ καρπὸν εἶναι γλυκύν.
9. Ἦκουεν τοὺς πολεμίους στρατεύειν.
10. Προσῆκει ὑμῖν τιμωρεῖν ὑπὲρ τῶν ἀνδρῶν.

Κεφάλαιο 5

Άσκηση 1

Να αντιγράψεις το παρακάτω απόσπασμα στο κενό που σου δίνεται. Προσοχή στους τόνους και τα πνεύματα!

Ἐάν τήν φιλίαν μίαν τῶν ἀρετῶν τῶν ἐπαινετῶν εἶναι νενομικότες ὦμεν, ὡς ἔλεγε Ἀριστοτέλης, δηλόν ἐστι ὅτι μεσότης ἔχθρας καί κολακείας ἡ φιλία. Ἐάν τις κόλαξ γεγονώς ἦ, φίλος ἀληθής οὐκ ἐστί. Ἐάν τόν κόλακα φίλον ἡμῖν εἶναι ὑπειληφότες ὦμεν, βλάπτεσθαι καί ἀδικεῖσθαι κινδυνεύομεν.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Άσκηση 2

α. Να συμπληρώσεις τα κενά του παρακάτω πίνακα συνθέτοντας ή αναλύοντας λέξεις.
β. Στη συνέχεια να γράψεις προτάσεις με πέντε από τις παρακάτω σύνθετες λέξεις.

A' συνθετικό	B' συνθετικό	Σύνθετη λέξη
παῖς	ἄγω	
		γεωγράφος
		θανατηφόρος
λεώς	φέρω	
δερμαί	πύλαι	
πόλις	ἔχω	
		καλλίφωνος
ὀξύς	θυμός	
γῆ	ἔργον	
		ἀγγελιαφόρος

Άσκηση 3

Να γράψεις πέντε σύνθετες λέξεις με α΄ ή β΄ συνθετικό τη λέξη «φίλος».

Άσκηση 5

Να γράψεις τους ζητούμενους τύπους της Υποτακτικής Παρακειμένου Ενεργητικής Φωνής.

- α΄ ενικό πρόσωπο Υποτακτικής Παρακειμένου του ρήματος παιδεύω
- β΄ ενικό πρόσωπο Υποτακτικής Παρακειμένου του ρήματος ἀκοντίζω
- γ΄ ενικό πρόσωπο Υποτακτικής Παρακειμένου του ρήματος πείθω
- α΄ πληθυντικό πρόσωπο Υποτακτικής Παρακειμένου του ρήματος γράφω
- β΄ πληθυντικό πρόσωπο Υποτακτικής Παρακειμένου του ρήματος δουλεύω
- γ΄ πληθυντικό πρόσωπο Υποτακτικής Παρακειμένου του ρήματος ιδρύω.....

Άσκηση 4

Να συμπληρώσεις τα παρακάτω κενά με τους τύπους της Υποτακτικής Ενεστώτα του ρήματος «εἶμί».

Σύ Οὔτος
 Ἕμεῖς Ἕμεῖς
 Ἐγώ Οὔτοι

Άσκηση 6

Να μεταφέρεις τα παρακάτω ρήματα στην Υποτακτική του Παρακειμένου διατηρώντας το πρόσωπο και την ἐγκλίση.

	Υποτακτική Παρακειμένου		Υποτακτική Παρακειμένου
φυλάξητε		καταδιώκητε	
φυτεύη		ἐπιρρίπτωμεν	
βουλεύωσι		καθορίσωσι	
πράζωμεν		συσκευάζητε	
συγγράφω		ἀπολύη	
προστάττη		κηρύζωμεν	

Άσκηση 7

Να συμπληρώσεις τα κενά των παρακάτω προτάσεων με τον κατάλληλο τύπο της Υποτακτικής του ρήματος που βρίσκεται στην παρένθεση.

Οἱ νομοθέται τίθενται νόμους, ἵνα (ἀναγκάζω, ενεστώτας) τοὺς πολίτας πείθεσθαι αὐτοῖς.
 Οἱ πόλεμοι ἐφοβήθησαν μή Ἀθηναῖοι (κυριεύω, ἀόριστος) τό φρούριον αὐτῶν.
 Τιμωρεῖται τόν ἀδικοῦντα, ἵνα μή αὖθις (= πάλι) (βλάπτω, ἀόριστος) τινά.

Άσκηση 8

Αφού βρεις τα λάθη στους ακόλουθους τύπους υποτακτικής, όπου υπάρχουν, **να τα διορθώσεις**.

- Το α' Ενικό Υποτακτικής Αορίστου του ρ. τοξεύω είναι τοξεύσωμεν.
 Το α' Πληθυντικό Υποτακτικής Αορίστου του ρ. γράφω είναι γράφομεν.
 Το γ' Ενικό Υποτακτικής Παρακειμένου του ρ. κωλύω (στο θηλυκό) είναι κεκωλυκυῖα ἦ.
 Το β' Πληθυντικό Υποτακτικής Παρακειμένου του ρ. ὀρίζω είναι ὀρίζητε.
 Το β' Ενικό Υποτακτικής Ενεστώτα του ρ. βλάπτω είναι βλάπτῃς.

Άσκηση 9

Να γράψεις τους επόμενους ρηματικούς τύπους στην Υποτακτική ή την Οριστική του Παρακειμένου.

Οριστική	Υποτακτική	Οριστική	Υποτακτική
γεγράφαμεν		ἠρίστευκε	
τεθεράπευκας			διακεκοφώς ᾧ
κεκηρύχατε		ἀπολελύκατε	
	πεπαιδευκυῖα ἦς		διαβεβουλευκότες ᾧσι

Άσκηση 10

Να αναγνωρίσεις συντακτικά όλες τις λέξεις των ακόλουθων προτάσεων.

- Οἱ τελευταῖοι κατέβαινον.
- Σωκράτης ἐκέλευε τοὺς μαθητὰς ἐπιμελεῖσθαι τῆς ἀρετῆς.
- Ὁ σοφὸς ἐστὶν εὐδαίμων.
- Μαχόμενοι οἱ Ἀθηναῖοι ἀνέπλευσαν.
- Οἱ Ἀθηναῖοι ἀπειλοῦσιν ἐμβαλεῖν.
- Ἔγραψεν τὰς Ἑλληνίδας πόλεις αὐτονόμους εἶναι.
- Τὰ γεγονότα ἠγγέλθη τοῖς στρατιώταις.
- Ἀκούσας ταῦτα ὁ Ξενοφῶν εἶπεν.
- Οὗτός ἐστιν ὁ σώσας τὴν πόλιν.
- Δαρεῖος ἐκέλευσεν αὐτοὺς στρατεύειν.

Άσκηση 11

Να αναγνωρίσεις την ταυτοπροσωπία ή την ετεροπροσωπία στις παρακάτω προτάσεις.

- Οἱ στρατιῶται ἤρχοντο Ἀγησίλαον εὐτυχῆσαι.
- Νομίζω πάντας ὑμᾶς γινώσκειν τὴν ἀλήθειαν.
- Οἱ Κορίνθιοι ἐβούλοντο ἀποδοῦναι τὴν πόλιν.

Κεφάλαιο 6

Άσκηση 1

Να αντιγράψεις το παρακάτω απόσπασμα στο κενό που σου δίνεται. Προσοχή στους τόνους και τα πνεύματα!

Μηδένα φίλον ποιού, πρίν ἄν ἐξετάσης πῶς κέχρηται τοῖς πρότερον φίλοις· ἔλπιζε γάρ αὐτόν καί περί σέ γενέσθαι τοιοῦτον, οἷος καί περί ἐκείνους γέγονε. θραδέως μὲν φίλος γίγνου, γενόμενος δέ πειρῶ διαμένειν· ὁμοίως γάρ αἰσχρόν μηδένα φίλον ἔχειν καί πολλούς ἐταίρους μεταλλάττειν [...] δοκίμαζε τούς φίλους ἔκ τε τῆς περί τόν βίον ἀτυχίας καί τῆς ἐν τοῖς κινδύνοις κοινωνίας· τό μὲν γάρ χρυσίον ἐν τῷ πυρί βασανίζομεν, τούς δέ φίλους ἐν ταῖς ἀτυχίαις διαγιγνώσκομεν [...].

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Άσκηση 2

Να αντιστοιχίσεις τις αρχαιοελληνικές λέξεις της Α΄ Στήλης του πίνακα με τις ετυμολογικά συγγενείς τους νεοελληνικές λέξεις της Β΄ Στήλης. Μπορείς να σκεφτείς και άλλες της νέας ελληνικής που συγγενεύουν με τις συγκεκριμένες λέξεις του κειμένου; Μπορείς να χρησιμοποιήσεις το Λεξικό σου, έντυπο ή/και ηλεκτρονικό.

Α΄ στήλη	Β΄ στήλη
1. κέχρηται	α. εμπειρία
2. πειρῶ	β. πυροσβέστης
3. πυρί	γ. εταιρεία
4. βίον	δ. χρήμα
5. ἐταίρων	ε. διαβίωση

Άσκηση 3

Να δημιουργήσεις σύνθετες λέξεις με πρώτο συνθετικό το ρήμα λείπω και δεύτερο συνθετικό τις λέξεις που σου δίνονται.

Λείπω (λειπ-, λιπ-)	ὔδωρ	
	ψυχή	
	άνηρ	
	θυμός	
	βάρος	
	τάξις	
	σάρξ	

Άσκηση 4

Να **εντοπίσεις** τα απαρέμφατα του κειμένου και, με βάση τα υποκείμενά τους, να χαρακτηρίσεις τη σύνταξή τους ως ταυτοπροσωπία ή ετεροπροσωπία.

Άσκηση 5

Να συμπληρώσεις την τελευταία στήλη του παρακάτω πίνακα, βάζοντας το κάθε ουσιαστικό στην πτώση που ζητείται.

Ουσιαστικό	Ζητούμενη πτώση	
φίλοις	γενική πληθυντικού	
έταίρους	δοτική πληθυντικού	
βίον	αιτιατική πληθυντικού	
άτυχίας	γενική ενικού	
κοινωνίας	δοτική ενικού	
κινδύνους	δοτική ενικού	

Άσκηση 6

Να υπογραμμίσεις τη σωστή επιλογή στις παρακάτω προτάσεις.

A. Ο Μέλλοντας/ο Αόριστος έχει Προστακτική.

B. Η Προστακτική έχει/δεν έχει πρώτο πρόσωπο.
Γ. Η Προστακτική παίρνει/δεν παίρνει αύξηση στον Αόριστο.

Δ. Η Προστακτική δηλώνει/δε δηλώνει προτροπή.

Άσκηση 7

Με τη βοήθεια των βιβλίων της Γραμματικής της νέας και της αρχαίας ελληνικής, αν το κρίνεις απαραίτητο, **να συμπληρώσεις** πρώτα στη νέα και μετά στην αρχαία ελληνική την Προστακτική του ρήματος «δοκιμάζω» στο β' ενικό πρόσωπο.

	Νέα Ελληνική	Αρχαία Ελληνική
ΕΝΕΣΤΩΤΑΣ		
ΑΟΡΙΣΤΟΣ		

Άσκηση 8

Να υπογραμμίσεις τις Προστακτικές στις παρακάτω προτάσεις και **να τις μεταφέρεις** στο ίδιο πρόσωπο στον άλλο αριθμό.

- α. Τὴν δύναμιν τοῦ βασιλέως σέβει.
- β. Ῥίψατε τὰ ὄπλα.
- γ. Ἔσω βλέπε.
- δ. Πρόσεχε σεαυτόν.
- ε. Ἐδιζέτωσαν οἱ στρατιῶται εἶναι γενναῖοι.
- στ. Διδασκέτω ἡμῖν ὡς πρέπει βουλευέσθαι.
- ζ. Τό ἦθος τῶν νέων κρινέτω.
- η. Κτίσατε τεῖχος.

Άσκηση 9

Να **συμπληρώσεις** τους αντίστοιχους τύπους στην αρχαία ελληνική.

Στην αρχαία ελληνική	Στη νέα ελληνική
	να/ας είσαι
	να/ας είναι
	να/ας είστε
	να/ας είναι

Άσκηση 10

Στις παρακάτω προτάσεις **σημείωσε** τι εκφράζει η Προστακτική με τη βοήθεια της νεοελληνικής απόδοσης που σου δίνεται (π.χ. προσταγή, απαγόρευση, προτροπή, αποτροπή ή παρίνεση, συγκατάθεση ή παραχώρηση, παράκληση, ευχή ή κατάρα):

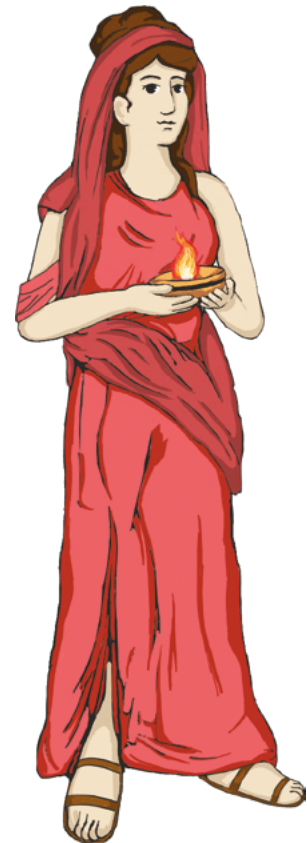
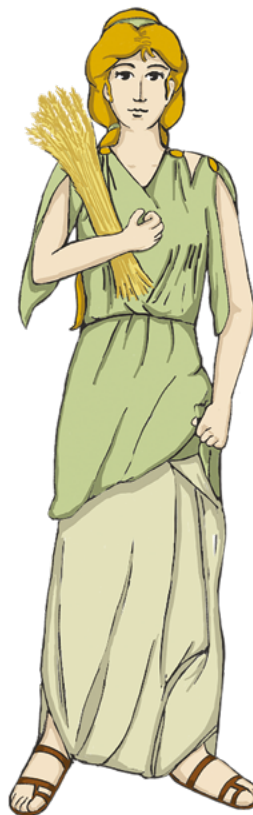
- α. Διδασκέτω ἡμῖν ὡς πρέπει βουλευέσθαι (Ας μας διδάξει πώς πρέπει να σκεφτόμαστε).
- β. Πέμψατε πρέσβεις εἰς Λακεδαίμονα (Στείλτε πρεσβευτές στη Σπάρτη).
- γ. Μηδεὶς προσδοκησάτω μάτην (Κανείς ας μην περιμένει μάταια).
- δ. Οἱ νέοι ἀκούοντων (Οι νέοι ας υπακούουν).
- ε. Μηδένα πρό τοῦ τέλους μακάριζε (Μη θεωρείς κανένα ευτυχισμένο πριν από το τέλος του).
- στ. Ἐρωσθε καὶ εὐδαιμονεῖτε (Να εἶστε υγιείς και ευτυχισμένοι).

Χαιρετισμοί

Απόδοση στα
νέα ελληνικά
ομόρριζων
λέξεων με το
επιθετο
ἡδύς

Προστακτική

Κεφάλαιο 7

Άσκηση 1

Να αντιγράψεις το παρακάτω απόσπασμα στο κενό που σου δίνεται. Προσοχή στους τόνους και τα πνεύματα!

Τά δέ πρόβατα ἐσθίοντα τάς θαλάσσους ἔλαθε καί τά ἰμάτια συγκαταφαγόντα. Ὁ δέ ποιμὴν καταβάς, ὡς ἐθεάσατο τό γεγονός, εἶπεν· «᾿Ω κάκιστα ζῷα, ὑμεῖς τοῖς λοιποῖς ἔρια εἰς ἐσθῆτας παρεχόμενα, ἐμοῦ τοῦ τρέφοντος καί τό ἰμάτιον ἀφείλεσθε».

.....

.....

.....

.....

Άσκηση 2

Να αντιστοιχίσεις τις αρχαιοελληνικές λέξεις της Α΄ Στήλης του πίνακα με τις ετυμολογικά συγγενείς τους νεοελληνικές λέξεις της Β΄ Στήλης. Μπορείς να σκεφτείς και άλλες της νέας ελληνικής που συγγενεύουν με τις συγκεκριμένες λέξεις του κειμένου;

Α΄ στήλη	Β΄ στήλη
1. πρόβατα	α. λάθος
2. ἔλαθε	β. πρόσβαση
3. λοιποῖς	γ. αφαίρεση
4. ἰμάτιον	δ. υπόλοιπο
5. ἀφείλεσθε	ε. ιματιοθήκη

Άσκηση 3

Να τοποθετήσεις με τη βοήθεια του Λεξικού σου τις λέξεις που σου δίνονται στον παρακάτω πίνακα ανάλογα με τη σημασία που παίρνει το ἀ-: ἀόρατος, ἄπνους, ἄγραπτος, ἀτενής, ἀχανής, ἄυλος, ἀδελφός (ἀ+δελφίς = μήτρα), ἀκόλουθος, ἀνάξιος, ἄκαρπος.

ΣΤΕΡΗΤΙΚΟ	ΕΠΙΤΑΤΙΚΟ	ΑΘΡΟΙΣΤΙΚΟ

Άσκηση 4

Να συμπληρώσεις τις πτώσεις των ουσιαστικών και των επιθέτων που ζητούνται.

Ουσ. /Επίθ.	Γενική Εν.	Δοτική Εν.	Κλητική Εν.	Γενική Πληθ.	Δοτική Πληθ.
ὁ Ἕλλην					
ὁ εὐσεβής					
τό ἐπιμελές					
ὁ ἡγεμών					
ὁ λιμήν					
ἡ εὐγενής					

Άσκηση 5

Στο κείμενο που ακολουθεί **να υπογραμμίσεις** τα αντικείμενα και να διακρίνεις τα άμεσα από τα έμμεσα. Θα σε βοηθήσει η νεοελληνική απόδοση του κειμένου.

Νείμας (ὁ Κῦρος) δέ τούτων τό μέρος ἐκάστω τῶν ἡγεμόνων ἐκέλευσεν αὐτούς τούτοις κοσμεῖν τούς αὐτῶν φίλους, ὡσπερ, ἔφη, ἐγώ ὑμᾶς κοσμῶ. Καί τις τῶν παρόντων ἐπήρετο αὐτόν, Σύ δέ, ὦ Κῦρε, ἔφη, πότε κοσμήσει; Ὁ δ' ἀπεκρίνατο, Οὐ γάρ νῦν, ἔφη, δοκῶ ὑμῖν αὐτός κοσμεῖσθαι ὑμᾶς κοσμῶν; Ἀμέλει, ἔφη, ἦν δύνωμαι ὑμᾶς τούς φίλους εὖ ποιεῖν, ὅποιαν ἄν ἔχων στολήν τυγχάνω, ἐν ταύτῃ καλός φανοῦμαι. Οὕτω δὴ οἱ μὲν ἀπελθόντες μεταπεμπόμενοι τούς φίλους ἐκόσμουσαν ταῖς στολαῖς.

Ξενοφών, Κύρου Παιδεία, Βιβλίο Η, κεφ. 3

Που σημαίνει:

[Ο Κύρος] αφού έδωσε σε κάθε άρχοντα το μερίδιό του από αυτά [τα φορέματα], τους διέταξε να στολίσουν με αυτά τους φίλους τους, όπως εγώ, είπε, στολίζω εσάς. Κάποιος από τους παρόντες τον ρώτησε: Εσύ, Κύρε, πότε θα στολιστείς; Εκείνος απάντησε: «Δεν σας φαίνομαι τώρα ότι στολίζομαι και ο ίδιος με το να στολίζω εσάς; Μη σε νοιάζει, είπε, αν μπορώ να ευεργετώ εσάς τους φίλους μου, οποιαδήποτε στολή τυχαίνει να έχω θα φαίνομαι ωραίος». Έτσι, λοιπόν, αυτοί, αφού έφυγαν, προσκάλεσαν τους φίλους τους και τους στόλιζαν με τις στολές.

Άσκηση 6

Στο απόσπασμα που ακολουθεί **να διακρίνεις** τι μέρος του λόγου ή τι είδος πρότασης είναι τα υπογραμμισμένα αντικείμενα και ποιους ρηματικούς τύπους συμπληρώνουν νοηματικά.

Αΐλουρος ἀκούσας ὅτι ἔν τινι ἐπαύλει ὄρνεις νοσοῦσι, σχηματίσας ἐαυτόν εἰς ἰατρόν καί τά τῆς ἐπιστήμης πρόσφορα ἀναλαβών ἐργαλεῖα παρεγένετο καί στάς πρό τῆς ἐπαύλεως ἐπυνθάνετο αὐτῶν πῶς ἔχοιεν.

Άσκηση 7

Να κατατάξεις τα ρήματα των προτάσεων που ακολουθούν σε μονόπρωτα ή δίπρωτα και **να συμπληρώσεις** στον παρακάτω πίνακα τις πληροφορίες που λείπουν.

1. Μέμνησο τῶν Ἀθηναίων.
2. Βοηθοῦμεν τοῖς φίλοις.
3. Οἱ Λακεδαιμόνιοι ἐπολέμησαν πόλεμον.
4. Οἱ Λακεδαιμόνιοι ἔπεμπον στρατιώτας.
5. Οἱ Κερκυραῖοι αἰτοῦσιν στρατόν τούς Κορινθίους.
6. Γοργίας διδάσκει ῥητορικὴν τούς νεανίας.
7. Ἡ ἄθλησις ὠφελεῖ τό σῶμα.

Μονόπρωτα Ρήματα	Αντικείμενο/α	Δίπρωτα Ρήματα	Ἄμεσο Αντικείμενο	Ἐμμεσο Αντικείμενο

Κεφάλαιο 8

Άσκηση 1

Να αντιγράψεις το παρακάτω απόσπασμα στο κενό που σου δίνεται. Προσοχή στους τόνους και τα πνεύματα!

Καί εἷς τῶν σχολαστικῶν, ἰδὼν τόν Ξάνθον ἐπιφερόμενον, λέγει «Καθηγητά, πάντα ἀνθρώπῳ δυνατά (εἰσίν);» Ὁ Ξάνθος· «Τίς ἤρξατο τόν ὑπέρ ἀνθρώπου ποιῆσθαι λόγον; Ὡς πανοῦργον καί δυνατόν ἐν πᾶσιν». Ὁ δέ σχολαστικός δραμών εἰς τὰ ἀπόρρητα λέγει «Εἰ δύναταί τις τῶν ἀνθρώπων τήν θάλασσαν ἐκπιεῖν;» Ὁ Ξάνθος λέγει «Τοῦτο εὐκόλον· ἐγώ αὐτήν ἐκπίνω».

.....

.....

.....

.....

.....

Το Κρυπτόλεξο
των ομόρριζων

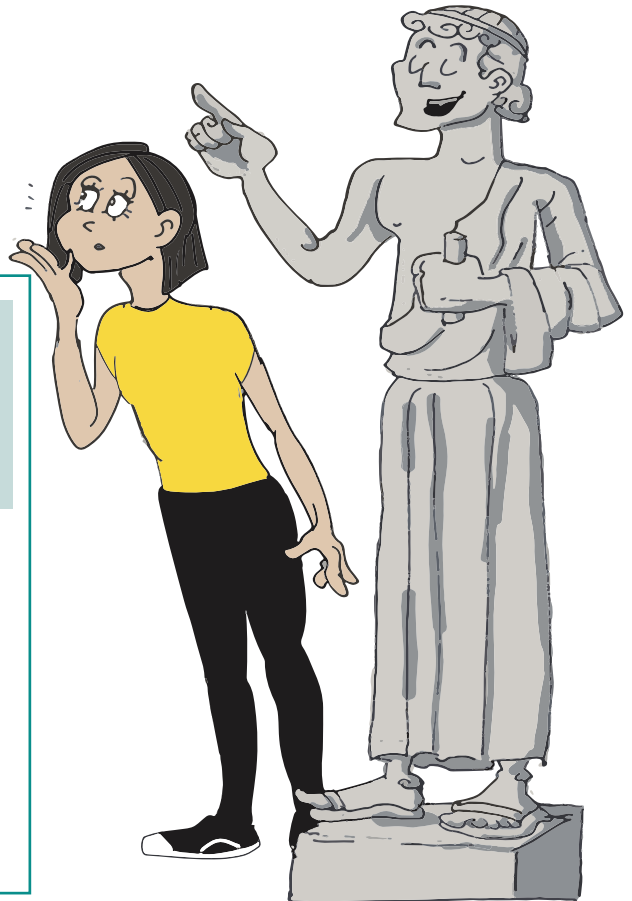

Βρες το Σωστό
και το Λάθος!

Άσκηση 2

Να αντιστοιχίσεις τις αρχαιοελληνικές λέξεις της Α΄ Στήλης του πίνακα με τις ετυμολογικά συγγενείς τους νεοελληνικές λέξεις της Β΄ Στήλης. Μπορείς να σκεφτείς και άλλες της νέας ελληνικής που συγγενεύουν με τις συγκεκριμένες λέξεις του κειμένου:

Α΄ στήλη	Β΄ στήλη
1. σχολαστικός	α. αρχή
2. ιδών	β. δρόμος
3. ἤρξατο	γ. εργάζομαι
4. δραμών	δ. σχολείο
5. πανοῦργον	ε. είδα

Άσκηση 3

Στα αρχαία κείμενα η διάκριση της αόριστης από την ερωτηματική αντωνυμία γινόταν αντιληπτή με τη χρήση της βαρείας αντί της οξείας. Αφού μελετήσεις με προσοχή τη θεωρία του βιβλίου σου για τις αντωνυμίες «τίς» και «τίς», **να συμπληρώσεις** τα κενά των παρακάτω προτάσεων.

Η αντωνυμία «τίς» είναι ερωτηματική αντωνυμία, επειδή ρωτάει:

«..... ;»

Η αντωνυμία «τίς» αόριστη αντωνυμία, επειδή απαντάει:

«..... »

Όταν τις κλίνουμε, μπορούμε να τις ξεχωρίσουμε και από το γεγονός ότι οι περισσότεροι τύποι της ερωτηματικής αντωνυμίας τίς τονίζονται στην συλλαβή, ενώ οι περισσότεροι τύποι της αόριστης αντωνυμίας τίς τονίζονται στη συλλαβή.

Οι δεύτεροι τύποι και των δύο αυτών αντωνυμιών στον ενικό αριθμό (στη και τη πτώση) μοιάζουν με τα άρθρα, με τη διαφορά ότι οι δεύτεροι τύποι της ερωτηματικής αντωνυμίας τίς, ενώ οι αντίστοιχοι δεύτεροι τύποι της αόριστης αντωνυμίας τίς δεν

Άσκηση 4

Η λύση του στοιχήματος!

[...] καί λέγει αὐτῷ ὁ Ξάνθος «πῶς ἔθηκα τήν συνθήκην;» Ὁ σχολαστικός· «Τήν θάλασσαν ἐκπιεῖν σε.» Ὁ Ξάνθος· «Μή τι ἕτερον;» Ὁ συνθηκοφύλαξ· «Οὐ.» Ξάνθος τῷ δήμῳ λέγει [...] ἐγώ δέ μόνον τήν θάλασσαν ἐκπιεῖν ἔθηκα τήν συνθήκην, οὐχί δέ καί τούς ποταμούς· Κλεισάτω σὺν ὁ ἀντίδικός μου τά στόματα τῶν ποταμῶν, ἵνα μή σὺν τῇ θαλάσῃ καί τούς ποταμούς ἐκπίω.» Καί νενίκηκεν ὁ φιλόσοφος.

Ανωνύμου, Βίος Αισώπου, 73

Που σημαίνει:

Και λέει ο Ξάνθος σε αυτόν: «Τι είδους συμφωνία έκανα;» Και ο μαθητής: «Ότι θα πιεις τη θάλασσα.» Ο Ξάνθος: «Μήπως και κάτι άλλο;» Ο διαιτητής: «Όχι.» Ο Ξάνθος λέει προς το πλήθος: «[...] εγώ βέβαια έβαλα στοίχημα να πιω μόνο τη θάλασσα, όχι όμως και τους ποταμούς. Ας κλείσει λοιπόν ο αντίδικός μου τα στόματα των ποταμών, για να μην πιω μαζί με τη θάλασσα και τους ποταμούς.» Και νίκησε ο φιλόσοφος.

Υπογράμμισε στο κείμενο τουλάχιστον δύο σύνθετες λέξεις με β' συνθετικό ουσιαστικό. **Ερεύνησε** στα Λεξικά σου για σύνθετες λέξεις με το ίδιο β' συνθετικό στη νέα και στην αρχαία ελληνική.

Άσκηση 5

Με τη βοήθεια της απόδοσης και της Γραμματικής σου **βρες** τις αντωνυμίες που γνωρίζεις στο παραπάνω κείμενο. **Ψάξε** αν υπάρχει και κάποια που δεν έχεις διδαχθεί ακόμη!

Άσκηση 6

Να συμπληρώσεις τα κενά των προτάσεων με τους κατάλληλους τύπους της αόριστης αντωνυμίας τίς ή της ερωτηματικής αντωνυμίας τίς:

- α. εἶ;
 β. Σχολαστικός τόν Ξάνθον ἐδοκίμαζε.
 γ. τῶν ἀνθρώπων πανοῦργοι εἰσίν.
 δ. ποιήσω, ἵνα (για να) νικήσω;
 ε. ἀγορεύειν βούλεται;
 στ. Εἰσί ἱκανοί τά πάντα ποιεῖν.
 ζ. συνθήκας Ξάνθος ἐποίησε;
 η. Τούς Ἀθηναίους ἐδίδαξε και ἄλλους
 θ. τῶν μαθητῶν τήν Ἰλιάδα γινώσκουσιν;
 ι. Ἔδωκε (χρειάζεται δοτική πτώση) πᾶσαν τήν οὐσίαν (περιουσία).

Άσκηση 7

Να συμπληρώσεις τον παρακάτω πίνακα.

Α' συνθετικό	Β' συνθετικό	Σύνθετη λέξη	Η Σύνθετη λέξη είναι:
ἀ	ὑπνος		Επίθετο
ὀμοῦ	γλῶσσα		
ἐπί		ἐπίγειος	
ἀ		ἄφρων	
πᾶν		πάνδημος	
εὖ	ἄγγελος		
πρό		πρόεδρος	

Σύνθετες
λέξεις με
β' συνθετικό
ουσιαστικό

Συμπλήρωσε τους χάρτες
της ερωτηματικής
και της αόριστης
αντωνυμίας "τίς"

Κεφάλαιο 9

Άσκηση 1

Να αντιγράψεις το παρακάτω απόσπασμα στο κενό που σου δίνεται. Προσοχή στους τόνους και τα πνεύματα!

Πᾶς ὁ ἐρχόμενος πρὸς με καὶ ἀκούων μου τῶν λόγων καὶ ποιῶν αὐτούς, ὑποδείξω ὑμῖν τίνι ἐστὶν ὅμοιος· ὅμοιος ἐστὶν ἀνθρώπῳ οἰκοδομοῦντι οἰκίαν, ὅς καὶ ἔσκαψε καὶ ἐβάθυνε καὶ ἔθηκε θεμέλιον ἐπὶ τὴν πέτραν· πλημμύρας δὲ γενομένης προσέρρηξεν ὁ ποταμός τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ, καὶ οὐκ ἴσχυσε σαλεῦσαι αὐτήν· τεθεμελίωτο γὰρ ἐπὶ τὴν πέτραν.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Άσκηση 2

Να αντιστοιχίσεις τις αρχαιοελληνικές λέξεις της Α΄ Στήλης του πίνακα με τις ετυμολογικά συγγενείς τους νεοελληνικές λέξεις της Β΄ Στήλης. Μπορείς να σκεφτείς και άλλες της νέας ελληνικής που συγγενεύουν με τις συγκεκριμένες λέξεις του κειμένου;

Α΄ στήλη	Β΄ στήλη
1. ἀκούων	α. υπερισχύω
2. ὅμοιος	β. ασάλευτος
3. προσέρρηξεν	γ. ακουστικά
4. ἴσχυσε	δ. ρήξη
5. σαλεῦσαι	ε. προσομοίωση

Άσκηση 3

Αφού μελετήσεις με προσοχή τη θεωρία του βιβλίου σου για την αναφορική αντωνυμία «ὅς, ἧ, ὅ», **να συμπληρώσεις** τα κενά των παρακάτω προτάσεων.

Η αναφορική αντωνυμία «ὅς, ἧ, ὅ» αντιστοιχεί στην,,, της νέας ελληνικής.

Κλίνεται σαν ουσιαστικό ή επίθετο κλίσης.

Η κλίση της μοιάζει με την κλίση του αλλά και με τις καταλήξεις ουσιαστικών και επιθέτων κλίσης.

Παίρνει ως πνεύμα τη και τονίζεται όπως το

Όσον αφορά τις πτώσεις, δεν έχει την πτώση.

Στην αρχαία ελληνική δεν υπάρχει το άκλιτο αναφορικό

Άσκηση 4

Η παραβολή για τον κόκκο του σιναπιού

Ἔλεγε δέ· Τίτι ὁμοία ἐστίν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ, καί τίτι ὁμοιώσω αὐτήν; Ὅμοία ἐστί κόκκῳ σινάπεως, ὃν λαβὼν ἄνθρωπος ἔβαλεν εἰς κῆπον ἑαυτοῦ· καί ἤϋξησε καί ἐγένετο εἰς δένδρον μέγα, καί τά πετεινά τοῦ οὐρανοῦ κατεσκήνωσεν ἐν τοῖς κλάδοις αὐτοῦ.

Κατά Λουκᾶν, 13, 18-19

Που σημαίνει:

Ἔλεγε λοιπόν ο Κύριος: «Με τι είναι ὁμοία ἡ βασιλεία του Θεού; Με τι να την παρομοιάσω; Είναι ὁμοία με ἕναν κόκκο σιναπιού, τον οποίο ἕνας ἄνθρωπος τον πήρε και τον ἔσπειρε στον κήπο του· και μεγάλωσε και ἐγένετο δένδρο μεγάλο και τα πτηνά του ουρανοῦ φώλιασαν στα κλαδιά του».

Υπογράμμισε στο κείμενο τις αντωνυμίες που αναγνωρίζεις. **Ψάξε** αν υπάρχει ἡ αναφορική αντωνυμία «ὅς, ἧ, ὅ» ἢ και κάποια που δεν ἔχεις διδαχθεῖ ἀκόμη, με τη βοήθεια της ἀπόδοσης και της Γραμματικής σου! **Αναγνώρισε** παρακάτω τον τύπο των αντωνυμιών (εἶδος, ἀριθμός, πτώση).

Αντωνυμίες:

α.

β.

γ.

δ.

ε.

Άσκηση 5

Συμπλήρωσε τα κενά των παρακάτω φράσεων (τις οποίες χρησιμοποιούμε και στη νέα ελληνική) με την αντωνυμία «ὅς, ἥ, ὅ» στον κατάλληλο γραμματικό τύπο:

- ὁ Θεός συνέξευξεν, ἄνθρωπος μὴ χωριζέτω!
- Ἔστιν δίκης ὀφθαλμός, τά πάνθ' ὁρᾷ!
- Εὐρηκα οὐκ ἐξήτουν.
- Μωραίνει Κύριος βούλεται ἀπολέσαι.
- γέγονε, γέγονε.
- ἀγαπᾷ Κύριος παιδεύει.

Άσκηση 6

Δήλωσε με ένα Σ ή ένα Λ αν οι παρακάτω προτάσεις είναι σωστές ή λανθασμένες. Δικαιολόγησε από κάτω την απάντησή σου διορθώνοντας το λάθος και παραθέτοντας τη θεωρία για το σωστό:

1. Η αντωνυμία ὅστις, ἥτις, ὅ,τι έχει τύπους που παίρνουν περισπωμένη στην προπαραλήγουσα
2. Η αναφορική αντωνυμία στην αρχαία ελληνική δεν έχει άκλιτους τύπους
3. Η κλητική πτώση της αντωνυμίας ὅς, ἥ, ὅ είναι (ῶ)
4. Η αναφορική αντωνυμία ὅστις, ἥτις, ὅ,τι στην κλίση της θυμίζει Β΄ κλίση ουσιαστικών
5. Η γενική πτώση της αντωνυμίας ὅστις, ἥτις, ὅ,τι είναι ίδια σε όλα τα γένη στον πληθυντικό
6. Μόνο η γενική ενικού της αντωνυμίας ὅστις, ἥτις, ὅ,τι έχει δασεία
7. Η γενική πτώση της αντωνυμίας ὅς, ἥ, ὅ στον πληθυντικό αριθμό τονίζεται με οξεία
8. Η αναφορική αντωνυμία ὅστις, ἥτις, ὅ,τι ποτέ δεν έχει σχέση με ὄρο της προηγούμενης πρότασης ...
9. Η δοτική πτώση της αντωνυμίας ὅς, ἥ, ὅ στο αρσενικό και το ουδέτερο στον ενικό αριθμό είναι ίδια με την κλητική

Άσκηση 7

Συμπλήρωσε τον παρακάτω πίνακα. Σκέψου πρώτα λέξεις στη νέα ελληνική και δεξ στο Λεξικό σου αν οι ίδιες υπήρχαν και στην αρχαία! Παίξε με τις λέξεις!

A' συνθετικό	B' συνθετικό-Επίθετο	Σύνθετη λέξη (επίθετο)
πολύ		
δυσ		
πᾶν		
εὖ		
ἀ (στερ.)		
	ὅμοιος	
	συνήθης	
	ἀληθής	
	δυνατός	
	λαμπρός	

Βρες τις κρυμμένες ομόρριζες λέξεις!

Διόρθωσε τα λάθη!

Ανάλυσε τις σύνθετες λέξεις!

Σωστό ή Λάθος: αναφορικές αντωνυμίες

Κεφάλαιο 10

Άσκηση 1

Να αντιγράψεις το παρακάτω απόσπασμα στο κενό που σου δίνεται. Προσοχή στους τόνους και τα πνεύματα!

Καί ἐγώ ἤκω πρὸς σέ, ὦ Ἡράκλεις, εἰδυῖα τούς γεννήσαντάς σε καί τήν φύσιν τήν σήν ἐν τῇ παιδείᾳ καταμαδοῦσα, ἐξ ὧν ἐλπίζω, εἰ τήν πρὸς ἐμέ ὁδόν τράπαιο, σφόδρ' ἄν σε τῶν καλῶν καί σεμνῶν ἀγαθῶν ἐργάτην γενέσθαι καί ἐμέ ἔτι πολύ ἐντιμότεραν καί ἐπ' ἀγαθοῖς διαπρεπεστέραν φανῆναι.

.....

.....

.....

.....

Άσκηση 2

Να αντιστοιχίσεις τις λέξεις της Α' στήλης του πίνακα με τις αντώνυμους τους στη νέα ελληνική στη Β' στήλη.

Α' στήλη	Β' στήλη
1. σοφός	α. ξεχνώ
2. ῥάστην	β. εύκολων
3. σφόδρα	γ. αδαής
4. χαλεπῶν	δ. λίγο
5. μέμνημαι	ε. δύσκολη

Άσκηση 3

Στις παρακάτω προτάσεις **να διακρίνεις** ποιες από τις λέξεις με έντονη γραφή έχουν θέση επεξηγήσης και ποιες έχουν θέση παράθεσης δικαιολογώντας την άποψή σου με βάση την ανάλυσή τους.

- Πausanías ὁ βασιλεύς ἐπορεύετο πρὸς τήν Βοιωτίαν.
- Πέμπουσιν Ἀριστόδημον τόν ὑποκριτήν.
- Ἐπί τῇ Λευκίμμῃ τῷ ἀκρωτηρίῳ ὁ στρατός ἦν.
- Ὁ στρατηγός, ὁ Θεμιστοκλῆς, ἦν γενναῖος.

- Οἱ Λακεδαιμόνιοι ἐπολιορκοῦντο ἐν τῇ Σφακτηρίᾳ τῇ νήσῳ.
- Περί χρημάτων λαλεῖς, ἀβεβαίου πράγματος.
- Δύο οἱ τῶν Περσῶν παῖδες ἐδιδάσκοντο, ἄρχειν τε καί ἄρχεσθαι.
- Λύσανδρος ὁ ναύαρχος ἐπολιόρκει τήν πόλιν.
- Χαίρω γάρ ἀκούων ὑμῶν τῶν σοφῶν.
- Ἔχει ἡ Παφλαγονία ἀμφοτέρα καί πεδία καί ὄρη.

Άσκηση 4

Στις παρακάτω φράσεις **να διακρίνεις** τους επιθετικούς από τους κατηγορηματικούς προσδιορισμούς δικαιολογώντας την άποψή σου.

- α. Ἐνέπρησαν τὰς ἐρήμους σκηνάς.
- β. Ἐνέπρησαν σκηνάς τὰς ἐρήμους.
- γ. Ἐνέπρησαν τὰς σκηνάς τὰς ἐρήμους.
- δ. Ἐνέπρησαν ἐρήμους τὰς σκηνάς.
- ε. Ἐνέπρησαν ἐρήμους σκηνάς.
- στ. Ἐνέπρησαν τὰς σκηνάς ἐρήμους.

Άσκηση 5

Στις παρακάτω φράσεις **να διακρίνεις** τις γενικές αντικειμενικές από τις γενικές υποκειμενικές δικαιολογώντας την άποψή σου.

- α. Πολέμων ἔμπειρος
- β. Ἐπιμελής τῶν φίλων εἰμί
- γ. Ὑπηρέτης κακίας
- δ. Ἐπιθυμία τοῦ ὕδατος
- ε. Πολέμου ἀνάπαυσις
- στ. Ὁ ἰκέτης τοῦ Διός
- ζ. Ὁ πόλεμος Ἀθηναίων καί Πελοποννησίων
- η. Ἡ παρασκευή τῆς τροφῆς
- θ. Ἡ ἔρις τῶν θεῶν
- ι. Ἄπειρος ἀγώνων

Άσκηση 6

Να κλίνεις στο τετράδιό σου «Ὁ Πλάτων ὁ Ἀθηναῖος» και «Ὁ Ἀριστοτέλης ὁ φιλόσοφος»

Κεφάλαιο 11

Άσκηση 1

Να αντιγράψεις το παρακάτω απόσπασμα στο κενό που σου δίνεται. Προσοχή στους τόνους και τα πνεύματα!

[...] νῦν δέ, ἐπειδὴ ἀθάνατος φαίνεται οὔσα, οὐδεμία ἂν εἴη αὐτῇ ἄλλη ἀποφυγὴ κακῶν οὐδὲ σωτηρία, πλὴν τοῦ ὡς βελτίστην τε καὶ φρονιμωτάτην γενέσθαι. Οὐδέν γάρ ἄλλο ἔχουσα εἰς Ἄιδου ἢ ψυχὴ ἔρχεται πλὴν τῆς παιδείας τε καὶ τροφῆς, ἃ δὴ καὶ μέγιστα λέγεται ὠφελεῖν ἢ βλάπτειν τὸν τελευτήσαντα, εὐθύς ἐν ἀρχῇ τῆς ἐκεῖσε πορείας.

.....

.....

.....

.....

Άσκηση 2

Να αντιστοιχίσεις τις αρχαιοελληνικές λέξεις της Α΄ Στήλης του πίνακα με τις ετυμολογικά συγγενείς τους νεοελληνικές λέξεις της Β΄ Στήλης. Μπορείς να σκεφτείς και άλλες της νέας ελληνικής που συγγενεύουν με τις συγκεκριμένες λέξεις του κειμένου;

Α΄ στήλη	Β΄ στήλη
1. φαίνεται	α. επίλογος
2. ἀποφυγή	β. κτηνοτρόφος
3. σωτηρία	γ. φάντασμα
4. τροφῆς	δ. διαφεύγω
5. λέγεται	ε. σωσίβιο

Άσκηση 3

Να ενώσεις με τη βοήθεια της Γραμματικής σου τα παρακάτω συνθετικά και να δημιουργήσεις σύνθετες λέξεις. **Να σημειώσεις** το μέρος του λόγου της νέας σύνθετης λέξης.

πρό + λέγω =
 σύν + γράφω =
 ζωή + γράφω =
 ἐκ + τρέφω =

ἔργον + δί-δω-μι (δέμα δο-) =
 σύν + ἄγ-ω =
 Ὀλύμπιος + νικάω-ῶ =

Άσκηση 4

Διάλεξε μία τριάδα, οριζόντια, κάθετη ή διαγώνια και **γράψε** την πτώση που ζητείται.

Γενική ενικού δηλυκού ὅς	Αιτιατική πληθ. ὁ χειμών	Ονομαστική πληθ. ἡ γραῦς
Ονομαστική ενικού τοῦ ποιμένου	Δοτική πληθ. ὁ θώραξ	Γενική πληθ. ουδετέρου ὁ συνήθης
Δοτική ενικού δηλυκού ὁ σαφής	Αιτιατική ενικού αρσενικού ὅστις	Κλητική ενικού ὁ πατήρ

Άσκηση 5

Συμπλήρωσε τον παρακάτω πίνακα. Προσοχή γιατί το επίθετο και το ουσιαστικό συχνά κλίνονται με διαφορετικό τρόπο!

Ονομαστική ενικού	Γενική ενικού	Αιτιατική ενικού	Γενική πληθυντικού	Δοτική πληθυντικού
ὁ θρασύς κόλαξ				
	τῆς ἀγαθῆς μητρός			
ὁ βέβαιος κανών				
		τήν αὐτάρκη πόλιν		
			τῶν σοφῶν γονέων	
				τοῖς ἰσχυροῖς ἡγεμόσι
		τόν γενναῖον ἄνδρα		

Άσκηση 6

Να εντοπίσεις στο κείμενο του βιβλίου σου μία δεικτική αντωνυμία, δύο αναφορικές, μία αόριστη και να τις μεταφέρεις στην ίδια πτώση στον άλλο αριθμό.

Άσκηση 7

Να συμπληρώσεις τον παρακάτω πίνακα διατηρώντας τον χρόνο του κάθε ρήματος.

Οριστική	Υποτακτική	Προστακτική
καταλύομεν		κεχορευκότες ἔστε
	συγκρούης	
ἀποκρύπτει		ἐπιδεδιωχός ἦ
	ίππεύση	
διεγράψαμεν		
	καταγράψης	
καταλύουσι		κεκελευκότες ὦσι
πείθομεν		
διαβουλεύουσι		

Άσκηση 8

Να αντιστοιχίσεις την κάθε επιθετική μετοχή της Α' στήλης με το αντίστοιχο ουσιαστικό της Β' στήλης.

Α' ΣΤΗΛΗ	Β' ΣΤΗΛΗ
Ἰκανά εἰσί τά εἰρημένα.	Οἱ νικηταί
Οἱ λέγοντες ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ εἰσί πολλοί.	Αἱ πράξεις
Οἱ Ἀθηναῖοι ἐν τοῖς δικαστηρίοις κρίνονται ὑπό τῶν κρινόντων.	Οἱ ῥήτορες
Μέλλει πράττεσθαι ἐναντίον τοῖς πεπραγμένοις.	Οἱ δικασταί
Ἔδοσαν γέρας τοῖς νικῶσιν.	Αἱ ἀποφάσεις
Μή λύετε τά ἐψηφισμένα.	Οἱ λόγοι

Άσκηση 9

Να βρεις τη συντακτική θέση των επιθετικών μετοχών των παρακάτω προτάσεων.

- Ζεύς ἦν ὁ κηρύξας τάδε.
- Φανεῖτέ μοι τούς δρῶντας ταῦτα.
- Οἱ Ἀθηναῖοι πενθοῦσι τούς ἀπολωλότας.
- Ἄπαντες οἱ παρόντες ἐλυποῦντο.
- Οἱ παῖδες ἐν πολλῇ τιμῇ ἔχουσι τούς τεκόντας.
- Τούς τās πολιτείας καταλύοντας οἱ Ἀθηναῖοι διώκουσιν.

Άσκηση 10

Στις παρακάτω προτάσεις **να εντοπίσεις** τις κατηγορηματικές μετοχές και **να αποδώσεις** στη νέα ελληνική τις ακόλουθες προτάσεις.

- Ἀθηναῖοι ὀρῶσι αὐτούς ἐν ὀδῷ ὄντας.
- Μάθε σῶφρων ὢν.
- Περί τά μέγιστα ταῦτα ἀμαρτάνοντες φαινόμεθα.
- Οὗτος ἐπιβουλεύων ἡμῖν φαίνεται.
- Ἦκουσα ἦκοντα (= ἔχει ἔρδει) Ξενοφῶντα.

Επιθετικές και κατηγορηματικές μετοχές: από τα Νέα στα Αρχαία Ελληνικά

Άσκηση 11

Να χαρακτηρίσεις συντακτικά τους υπογραμμισμένους όρους του παρακάτω αποσπάσματος.

Ἄλλα τόδε γ', ἔφη, ὧ ἄνδρες, δίκαιον (ἐστί) διανοηθῆναι, ὅτι, εἴπερ ἡ ψυχὴ ἀθάνατος (ἐστί), ἐπιμελείας δὴ δεῖται οὐχ ὑπὲρ τοῦ χρόνου τούτου μόνον ἐν ᾧ καλοῦμεν τό ζῆν, ἀλλ' ὑπὲρ τοῦ παντός, καί ὁ κίνδυνος νῦν δὴ καὶ δόξειεν ἂν δεινός εἶναι, εἴ τις αὐτῆς ἀμελήσει. [...] νῦν δέ, ἐπειδὴ ἀθάνατος φαίνεται οὔσα, οὐδεμία ἂν εἴη αὐτῇ ἄλλη ἀποφυγὴ κακῶν οὐδέ σωτηρία, πλήν τοῦ ὡς βελτίστην τε καὶ φρονιμωτάτην γενέσθαι.

Άσκηση 12

Να αναγνωρίσεις συντακτικά όλες τις λέξεις των ακόλουθων προτάσεων.

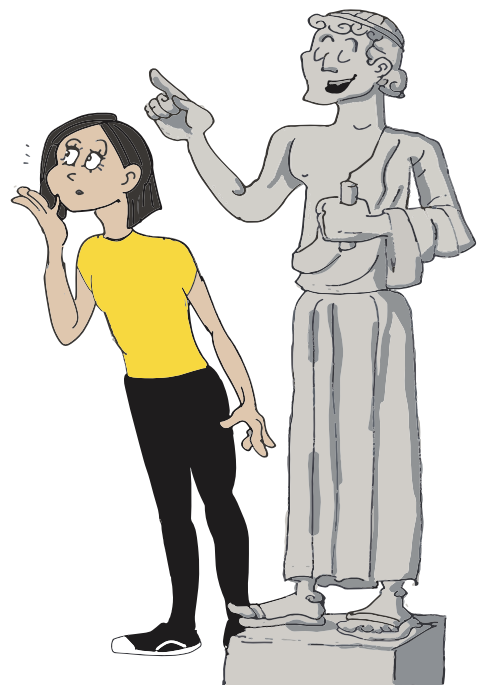
1. Δίκαια πράττομεν καὶ πιστοὺς συμμάχους τοὺς θεοὺς ἔχομεν.
2. Πέρσαι κακουργοῦσι Ἑλληνίδας πόλεις.
3. Ὁ μὴ κάμνων οὐ παιδεύεται.
4. Ἀναμνήσω ὑμᾶς τοὺς τῶν προγόνων κινδύνους.
5. Τὴν ἐλευθερίαν τῶν Ἑλλήνων παρεχωρήσατε τῷ Φιλίππῳ.
6. Ῥάδιον ἐστί(=εἶναι εὐκόλο) τοῦτο μαθεῖν.
7. Κῦρος ἀπέδωκεν τῇ στρατιᾷ μισθόν.
8. Οἱ λέγοντες ἀγορεύουσι.
9. Οἱ Λακεδαιμόνιοί εἰσι αἴτιοι πολλῶν ἀγαθῶν.
10. Ἡ νίκη τῶν Ἑλλήνων μεγάλη ἐστί.

Συντακτικός
ρόλος
επιθετικῶν
μετοχῶν

Διδάσκω τις
επιθετικές και
κατηγορηματικές
μετοχές

Κεφάλαιο 12

Άσκηση 1

Να αντιγράψεις το παρακάτω απόσπασμα στο κενό που σου δίνεται. Προσοχή στους τόνους και τα πνεύματα!

Σαμαρείτης δέ τις όδεύων ἦλθε κατ' αὐτόν, καί ιδών αὐτόν ἐσπλαγχνίσθη, καί προσελθών κατέδησε τά τραύματα αὐτοῦ ἐπιχέων ἔλαιον καί οἶνον, ἐπιθιβάσας δέ αὐτόν ἐπί τό ἴδιον κτήνος ἤγαγεν αὐτόν εἰς πανδοχεῖον καί ἐπεμελήθη αὐτοῦ· καί ἐπί τήν αὔριον ἐξελθών, ἐκβαλών δύο δηνάρια ἔδωκε τῷ πανδοχεῖ καί εἶπεν αὐτῷ· Ἐπιμελήθητι αὐτοῦ, καί ὅ,τι ἂν προσδαπανήσης, ἐγώ ἐν τῷ ἐπανέρχεσθαί με ἀποδώσω σοι.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Το σταυρόλεξο των ομόρριζων

Άσκηση 2

Να αντιστοιχίσεις τις αρχαιοελληνικές λέξεις της Α' Στήλης του πίνακα με τις ετυμολογικά συγγενείς τους νεοελληνικές λέξεις της Β' Στήλης. Μπορείς να σκεφτείς και άλλες της νέας ελληνικής που συγγενεύουν με τις συγκεκριμένες λέξεις του κειμένου;

A' στήλη	B' στήλη
1. όδεύων	α. απόβαση
2. ἐσπλαχνίσθη	β. απερχόμενος
3. ἐπιθιβάσας	γ. επίδοση
4. ἐξελθών	δ. κάδοδος
5. ἀποδώσω	ε. φιλεύσπλαχνος

Άσκηση 3

Να βρεις στο κείμενο ένα ουδέτερο ουσιαστικό που κλίνεται όπως το «στέλεχος» και **να το κλίνεις** σε ενικό και πληθυντικό αριθμό.

Άσκηση 4

Αφού μελετήσεις με προσοχή τη θεωρία του βιβλίου σου για την Επιρρηματική Μετοχή, **να συμπληρώσεις** τα κενά των παρακάτω προτάσεων.

Η Επιρρηματική μετοχή λειτουργεί ως προσδιορισμός και μπορεί να είναι χρονική,, τελική,, εναντιωματική, παραχωρητική και

Η Επιρρηματική μετοχή μπορεί να είναι με βάση το υποκείμενό της ή Όταν το υποκείμενό της είναι όρος της πρότασης είναι όταν όμως λειτουργεί ανεξάρτητα στην πρόταση, είναι και είναι συνήθως σε πτώση

Συμπλήρωσε τον ημιτελή εννοιολογικό χάρτη κάποιων επιρρηματικών μετοχών

Οι καλοί Σαμαρείτες

Σωστό - Λάθος στα σιγμόληκτα γ' κλίσης

Διόρθωσε τα λάθη (Συνημμένες και Απόλυτες Επιρρηματικές Μετοχές)

Άσκηση 5

Συμπλήρωσε τα κενά των παρακάτω προτάσεων με Επιρρηματικές Μετοχές στον τύπο που ζητείται στην παρένθεση. Στη συνέχεια **γράψε** αν επέλεξες συνημμένες ή απόλυτες μετοχές και **δικαιολόγησε** την απάντησή σου:

α. Ἀθηναῖοι καίπερ ἐν ἐσχάτῳ κινδύνῳ (μετοχή του ρήματος *εἰμί* σε Ενεστώτα) οὐκ ἐφοβήθησαν.

Η Μετοχή είναι, επειδή.....

β. Καλῶς (μετοχή του ρήματος *ἔχω* σε Ενεστώτα) τῶν πραγμάτων τούς πολεμίους νικήσομεν.

Η Μετοχή είναι, επειδή

γ. Οἱ Πέρσες τὰς σπονδάς (μετοχή του ρήματος *λύω* σε Αόριστο) ἐπίορκοι ἐγένοντο.

Η Μετοχή είναι, επειδή.....

δ. Ἀλεξάνδρου (μετοχή του ρήματος *κελεύω* σε Αόριστο) πάντες πολεμῆσαι παρεσκευάζοντο.

Η Μετοχή είναι, επειδή

ε. ἡμᾶς ἀπῆλδον (μετοχή του ρήματος *παιδεύω* σε Παρακείμενο).

Η Μετοχή είναι, επειδή.....

Άσκηση 6

Με τη βοήθεια του Λεξικού σου και αξιοποιώντας όσα γνωρίζεις για τις Επιρρηματικές Μετοχές από το βιβλίο σου και το Συντακτικό σου **προσπάθησε να αποδώσεις** στη νέα ελληνική τις παραπάνω προτάσεις και **να καταλήξεις** στο είδος των Επιρρηματικών Μετοχών. Συζήτησε όσα έγραψες με τους συμμαθητές σου!

- α. Απόδοση:
Είδος Μετοχής:
- β. Απόδοση:
Είδος Μετοχής:
- γ. Απόδοση:
Είδος Μετοχής:
- δ. Απόδοση:
Είδος Μετοχής:
- ε. Απόδοση:
Είδος Μετοχής:

Άσκηση 7

Υπογράμμισε και **διόρθωσε** τα λάθη στις παρακάτω φράσεις:

- α. Ἄρχηγοῦ παρόντες πᾶσα ἀρχή παυσάτω.
.....
- β. Σαμαρείτης ὀδεύοντος ἰδῶν αὐτόν ἐσπλαγίσθη.
.....
- γ. Θεοῦ θέλοντι τοὺς πολεμίους νικήσομεν.
.....
- δ. Ξενοφῶν ἔχοντος τό στρατεύμα ἀπῆλθε.
.....
- ε. Οἱ σύμμαχοι τοῖς Ἀθηναίοις ἐν κινδύνῳ ὄντων ἐβοήθησαν.
.....
- στ. Ταῦτα λεγόντων οἱ Κορίνθιοι τοὺς Λακεδαιμονίους εἰς πόλεμον ἔπεισαν.
.....

Κεφάλαιο 13

Άσκηση 1

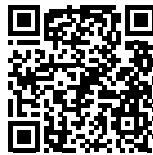
Να αντιγράψεις το παρακάτω απόσπασμα στο κενό που σου δίνεται. Προσοχή στους τόνους και τα πνεύματα!

Ἀπορία οὖν σχόμενος ὁ Προμηθεύς ἦντινα σωτηρίαν τῷ ἀνθρώπῳ εὔροι, κλέπτει Ἥφαιστου καὶ Ἀθηνᾶς τὴν ἔντεχον σοφίαν σύν πυρί —ἀμήχανον γάρ ἦν ἄνευ πυρός αὐτὴν κτητὴν τῷ ἤ χρησίμην γενέσθαι— καὶ οὕτω δὴ δωρεῖται ἀνθρώπῳ. Τὴν μὲν οὖν περὶ τόν βίον σοφίαν ἀνθρωπος ταύτῃ ἔσχεν, [...] καὶ ἐκ τούτου εὐπορία μὲν ἀνθρώπῳ τοῦ βίου γίγνεται [...]

.....
.....
.....
.....
.....

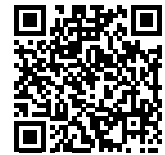
Επιρρηματικές
σχέσεις

Σύνθετες
λέξεις

Επιρρηματικοί
προσδιορισμοί

Επιρρηματικοί
προσδιορισμοί 2

Άσκηση 2

Να αντιστοιχίσεις τις αρχαιοελληνικές λέξεις της Α΄ Στήλης του πίνακα με τις ετυμολογικά συγγενείς τους νεοελληνικές λέξεις της Β΄ Στήλης. Μπορείς να σκεφτείς και άλλες της νέας ελληνικής που συγγενεύουν με τις συγκεκριμένες λέξεις του κειμένου;

	Α΄ στήλη	Β΄ στήλη
1.	κλέπτει	α. βιομηχανία
2.	ἀμήχανον	β. δωροδοκία
3.	δωρεῖται	γ. αεροπόρος
4.	βωμός	δ. κλεψύδρα
5.	εὐπορία	ε. βήμα

Άσκηση 3

Να φτιάξεις ομάδες ομόρριζων λέξεων με τις παρακάτω λέξεις: κλέπτει, πυρί, γῆς (θέματα: γη-, γεω-, γαιο-).

κλέπτει	κλε-	
	κλο-	
πυρί	πυρ-	
γῆς	γη-	
	γεω-	
	γαιο-	

Άσκηση 4

Να συμπληρώσεις την τελευταία στήλη του πίνακα, βάζοντας την κάθε λέξη στην πτώση που ζητείται.

Ουσιαστικό	Ζητούμενη πτώση	
ἀπορία	Αιτιατική ενικού	
σωτηρίαν	Δοτική ενικού	
ἄνθρωπος	Γενική πληθυντικού	
θεούς	Γενική ενικού	
φωνήν	Ονομαστική πληθυντικού	
ὑποδέσεις	Αιτιατική ενικού	

Άσκηση 5

Να συμπληρώσεις τις καταλήξεις:

- α. τῆ λαμπρότ.....
 β. ταῖς ἔρισ.....
 γ. τά πράγματ.....
 δ. τῶν δεξιότητ.....
 ε. τήν χάρ.....

Άσκηση 6

Να συμπληρώσεις τα παρακάτω κενά με τον κατάλληλο τύπο της λέξης που βρίσκεται σε παρένθεση.

- α. Ἡ λαμπρότης τῆς (ἐσθής).
 β. Ἡ ἔρις τίκτει (ἔρις).
 γ. Πολλάι (ἐλπίς) σωτηρίας εἰσίν.
 δ. Οἱ (λέων) δάκνουσι τοῖς (όδους).
 ε. Ἐρρίφθη μέγας λίθος ὑπό τοῦ (γίγας) εἰς τήν ἀκτὴν.

Άσκηση 7

Να υπογραμμίσεις τους επιρρηματικούς προσδιορισμούς στις παρακάτω προτάσεις και να γράψεις την επιρρηματική σχέση που δηλώνουν.

- A. Πρὸς τί με ἐρωτᾶς;
 B. Οὗτοί εἰσι λίαν εὐτυχεῖς.
 Γ. Νῦν πορεύεται εἰς βασιλέα.
 Δ. Κατέβην εἰς Πειραιᾶ.
 E. Ἄφικνοῦνται ἐπὶ τοῦ ὄρους.
 ΣΤ. Οἱ διδάσκαλοι εἰσι μάλιστα ἀγαθοί.
 Ζ. Δικαίως ἠναντιώθη Σωκράτης.
 Η. Ἐνόσησεν ὑπὸ λοιμοῦ.
 Θ. Ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας ἐμάχοντο.
 I. Ἐν πολλῇ ἀπορίᾳ ἦν Προμηθεύς.

Κεφάλαιο 14

Άσκηση 1

Να αντιγράψεις το παρακάτω απόσπασμα στο κενό που σου δίνεται. Προσοχή στους τόνους και τα πνεύματα!

Ἄνθρωποι φύσει δέ ἀποροῦσι περὶ πάντων καὶ ἔπειτα ὀρέγονται μανθάνειν τὰ περίεργα αἰεὶ ζητοῦντες καὶ εὐρίσκοντες πῶς τὰ ὄντα ἐγένετο καὶ τίνι τρόπῳ τὸ σύμπαν. Ἄπασαι ἐπιστῆμαι, ὡς γεωμετρία καὶ ἀστρονομία, δοκοῦσι εἶναι διδακταὶ καὶ πᾶν τὸ ἐπιστητὸν ἐστὶ μαθητὸν. Ἡμεῖς γινώσκομεν ὅτι ἐπιστήμη καὶ νοῦς ποιοῦσι βίον βελτίονα. Διὰ τοῦτο διδάσκαλοι διδάσκουσι παῖδας ἐπιστήμας.

.....

.....

.....

.....

.....

Άσκηση 2

Να αντιστοιχίσεις τις αρχαιοελληνικές λέξεις της Α΄ Στήλης του πίνακα με τις ετυμολογικά συγγενείς τους νεοελληνικές λέξεις της Β΄ Στήλης. Μπορείς να σκεφτείς και άλλες της νέας ελληνικής που συγγενεύουν με τις συγκεκριμένες λέξεις του κειμένου;

Α΄ στήλη	Β΄ στήλη
1. φύσει	α. περιουσία
2. ὄντα	β. δόγμα
3. δοκοῦσι	γ. διαπαιδαγωγώ
4. γινώσκομεν	δ. διαγνωστικός
5. παῖδας	ε. φυτό

Άσκηση 3

Να σχηματίσεις προτάσεις στη νέα ελληνική με τις παρακάτω σύνθετες λέξεις: συνάμα, έναντι, υπεράνω.

Άσκηση 4

Να συμπληρώσεις τα κενά της Α' στήλης με τον κατάλληλο τύπο της λέξεως από τη Β' στήλη.

Στήλη Α	Στήλη Β
Βαδίζομεν τήν ὁδόν.	εὐθύς
Εἰσὶν ἰχθύες ἐν ὕδασιν.	βαθύς
Ἐχρῶντοξίφεσιν.	ὀξύς
Ἔχομενκύνας.	ταχύς
Ἔπλευσαν διὰ τοῦ πόντου.	εὐρύς

Επιλέγω σωστό ή λάθος
στη γ' κλίση επιθέτων

Άσκηση 5

Να μεταφέρεις τις παρακάτω προτάσεις, στον άλλο αριθμό.

α. Ὁ ποταμός ἐστι βαθύς.

.....

β. Οἱ ἵπποι εἰσὶ ταχεῖς.

.....

γ. Ὁ βίος ἐστὶν ἡδύς.

.....

δ. Ἡ ἐνέργειά ἐστι βραδεῖα.

.....

ε. Αἱ πράξεις τῶν ἀγαθῶν φίλων εἰσὶν ἡδεῖαι.

.....

Άσκηση 6

Αφού βρεις τα λάθη στους ακόλουθους τύπους επιθέτων, όπου υπάρχουν, **να τα διορθώσεις**.

Η γενική ενικού

του επιθέτου *εὐρύς* στο θηλυκό γένος είναι *εὐρέως*
 του επιθέτου *βραδύς* στο αρσενικό γένος είναι *βραδύ*
 του επιθέτου *βαθύς* στο ουδέτερο γένος είναι *βαδιά*
 του επιθέτου *εὐδαίμων* στο ουδέτερο γένος είναι *εὐδαιμόν*
 του επιθέτου *εὐβοτρύς* στο θηλυκό γένος είναι *εὐβοτρυν*

Η δοτική ενικού

του επιθέτου *παχύς* στο θηλυκό γένος είναι *παχειῖ*
 του επιθέτου *θρασύς* στο αρσενικό γένος είναι *θρασύν*
 του επιθέτου *ὀξύς* στο ουδέτερο γένος είναι *ὀξύσι*
 του επιθέτου *ἡμισύς* στο αρσενικό γένος είναι *ἡμισῶ*
 του επιθέτου *ἐκών* στο ουδέτερο γένος είναι *ἐκόντος*

Η γενική πληθυντικού

του επιθέτου *ὀξύς* στο αρσενικό γένος είναι *ὀξέων*
 του επιθέτου *δασύς* στο θηλυκό γένος είναι *δασείων*
 του επιθέτου *τάλας* στο ουδέτερο γένος είναι *τάλανων*
 του επιθέτου *ἄκων* στο αρσενικό γένος είναι *ἀκόντων*
 του επιθέτου *κακοδαίμων* στο θηλυκό γένος είναι *κακοδαιμώνων*

Η αιτιατική πληθυντικού

του επιθέτου *γλυκύς* στο ουδέτερο γένος είναι *γλυκέα*
 του επιθέτου *εὐθύς* στο θηλυκό γένος είναι *εὐθείας*
 του επιθέτου *θρασύς* στο αρσενικό γένος είναι *θρασέας*
 του επιθέτου *ἐκών* στο θηλυκό γένος είναι *ἐκόντας*
 του επιθέτου *μέλας* στο ουδέτερο γένος είναι *μέλινα*

Παιχνίδι γνώσεων

Άσκηση 7

Να συμπληρώσεις τους τύπους των επιθέτων ὁ *ταχύς* και ὁ *ἄφρων* που λείπουν από τον παρακάτω πίνακα.

ΠΤΩΣΕΙΣ	ΕΝΙΚΟΣ	ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ	ΕΝΙΚΟΣ	ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ
ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΗ		οἱ <i>ταχεῖς</i>		
ΓΕΝΙΚΗ			τοῦ <i>ἄφρονος</i>	
ΔΟΤΙΚΗ				
ΑΙΤΙΑΤΙΚΗ	τόν <i>ταχύν</i>			τούς <i>ἄφρονας</i>
ΚΛΗΤΙΚΗ				

Άσκηση 8

Να συμπληρώσεις τα επίθετα στην κατάλληλη πτώση και γένος, ώστε να συμφωνούν με τα ουσιαστικά που προσδιορίζουν.

1. τούς (σώφρων) ῥήτορας	5. τάς..... (τάλας) μητέρας
2. τῆς (μέλας) θαλάσσης	6. αἱ (εὐβοτρυς) ἄμπελοι
3. τῆ (βραχύς) φιλία	7. τῶν(κακοδαίμων) δούλων
4. τόν (χαρίεις) ἄνθρωπον	

Άσκηση 9

Να συμπληρώσεις τα γένη που λείπουν στην ίδια πτώση.

ΑΡΣΕΝΙΚΟ	ΘΗΛΥΚΟ	ΟΥΔΕΤΕΡΟ
	τῆς βαθείας	
		τῷ παχεῖ
τούς εὐβότρυς		
τόν ἅπαντα		
		τοῖς χαρίεσι
	τῆ ἀκούση	
ῶ μέλαν		
οἱ ἀγνώμονες		
	τῶν σωφρόνων	
		τά εὐδαίμονα (αιτ.)

Άσκηση 10

Να χαρακτηρίσεις συντακτικά τους υπογραμμισμένους ὀρους του παρακάτω αποσπάσματος.

Ἐπιστήμη φιλοσοφία ἐστί. Καί ἐπιστήμων ὅστις ἐρᾷ γνώσεως καί μαθήσεως, ἐστί χαρίεις καί εἰδήμων, κατέχει βαθεῖαν γνῶσιν[...]. Ἄνθρωποι φύσει δέ ἀποροῦσι περί πάντων καί ὀρέγονται μανθάνειν τά περιέργα [...]. Ἄπανσαι ἐπιστῆμαι, ὡς γεωμετρία καί ἀστρονομία, δοκοῦσι εἶναι διδασκαί, καί πᾶν τό ἐπιστητόν ἐστί μαθητόν. [...] Διά τοῦτο διδάσκαλοι διδάσκουσι παῖδας ἐπιστήμας.

Άσκηση 11

Να αναγνωρίσεις συντακτικά όλες τις λέξεις των ακόλουθων προτάσεων.

Οἱ Ἀθηναῖοι ἔπειτα ἐκώλυον τόν Ἀγησίλαον τῆς πορείας.
Ἦλλάξαντο πολλῆς εὐτυχίας πολλήν δυστυχίαν.
Σπαρτιάτης ὢν Σπαρτιάτας ἀδικεῖ.
Γενομένου τοῦ σκότους ἐποίουν ταῦτα.
Αἱ δημοκρατούμεναι πόλεις διοικοῦνται τοῖς νόμοις τοῖς κειμένοις.
Ταῦτα ποιήσαντες ἐς τὰς Ἀθήνας ἔπεμπον πρέσβεις.
Οὗτος ἦκει (=έχει ἔρδει) πολεμήσων.
Οὐκ αἰσθάνεσθε ψευδόμενοι;
Τήν Κόρινθον εὐθύς ἔκαιον.
Ἐπεὶ ἐγένοντο ἐν τῷ ἱερῷ τοῦ Ἀπόλλωνος, ἐνταῦθα ἐστρατοπεδεύσαντο.

Φτιάχνω το
δέντρο των
τριτοκλίτων
επιθέτων

Κεφάλαιο 15

Άσκηση 1

Να αντιγράψεις το παρακάτω απόσπασμα στο κενό που σου δίνεται. Προσοχή στους τόνους και τα πνεύματα!

Ὡσπερ γάρ τά φυτά τοῖς μέν μετρίοις ὕδασι τρέφεται, τοῖς δέ πολλοῖς πνίγεται, τόν αὐτόν τρόπον ψυχή τοῖς μέν συμμέτροις αὖξεται πόνοις, τοῖς δ' ὑπερβάλλουσι βαπτίζεται. Δοτέον οὖν τοῖς παισίν ἀναπνοήν τῶν συνεχῶν πόνων, ἐνθυμουμένους ὅτι πᾶς ὁ βίος ἡμῶν εἰς ἄνεσιν καί σπουδήν διήρηται.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Άσκηση 2

Στο κείμενο συνάντησες τις λέξεις: εἶδον, φιλεῖν, αἴτιον, πρωτεῦσαι, πόνων, ψυχή. Με τη βοήθεια του Λεξικού σου, έντυπου ή/και ηλεκτρονικού, **να εντοπίσεις** τρεις (3) ετυμολογικά συγγενείς λέξεις στη νέα ελληνική για καθεμία από αυτές.

εἶδον → πρωτεῦσαι →

φιλεῖν → πόνων →

αἴτιον → ψυχή →

Άσκηση 3

Στα παρακάτω παραδείγματα **να συμπληρώσεις** τον σωστό τύπο του επιθέτου **πολύς, πολλή, πολύ**.

α. Νίκαι συνέβησαν.	ἀλλήλοις ἤδη κειμένων ἐν τῷ ποταμῷ, Νικίας
β. Οἱ κτηνοτρόφοι πρόβατα
τρέφουσιν.	Γυλίππῳ ἑαυτὸν παραδίδωσι.
γ. ὥρα παρῆλθε.	στ. Τό δένδρον καρπούς φέρει.
δ. δέ ὅμως καί διέφυγον, οἱ
μέν καί παραυτίκα, οἱ δέ καί δουλεύσαντες καί
διαδιδράσκοντες ὕστερον.	ζ. Πηγή ῥέει ὕδατι.
ε. Τέλος δέ νεκρῶν τε ἐπ'	η. Ἴδόντες δέ ταραχήν ἔφυγον.
	θ. δεινῶν ὑπαρχόντων τούς μέν
παῖδας αὐτῶν ζηλῶ.
	ι. Ἔτι νυκτός ἀπέπλευσαν.

Άσκηση 4

Να κλίνεις στο τετράδιό σου την Οριστική Παρατατικού και Αορίστου των ρημάτων *θύομαι*, *άρπάζομαι*, *αναπτύσσομαι*, *ἄρχομαι*, *καλύπτομαι*.

Αντιστοίχιση

Άσκηση 5

Να εντοπίσεις το λάθος που υπάρχει στα ρήματα των παρακάτω παραδειγμάτων και **να γράψεις** τον σωστό τύπο.

1. Γεωργοί παρά τούς ἀγρούς ἐπορευέτο.
2. Ἐκαδεζόμεθα οὖν περίλυπος παρά τήν ὄχθην.
3. Οἱ παῖδες τι τῆς τούτων κακίας ἀπεφερόμην.
4. Σίδηρος δέ καί χαλκός ταῖς ἐπαφαῖς τῶν χειρῶν ἐξετρίψασθε.
5. Ὁ ἀρμάτειος τροχός τόνψ ἐκαμπτόμεθα.
6. Σύ ἀπηλλάξασθε τοῦ περι αὐτῶν μηκύνειν.
7. Αἱ γυναῖκες εὐνούστεραι τοῖς τέκνοις καί φιλικώτεραι ἐγίνοντο.
8. Τά φυτά τοῖς μετρίοις ὕδασι ἐτρέφεσθε.
9. Ἡμεῖς τήν ἀλήθειαν ἐδέξασθε.

Άσκηση 6

Στο παρακάτω απόσπασμα **να υπογραμμίσεις** τους τύπους του ρ. εἰμί που μπορείς να διακρίνεις και να τους αναγνωρίσεις.

Ἐάν μὲν κολάζητε τούς ἀδικοῦντας, ἔσονται ὑμῖν οἱ νόμοι καλοὶ καί κύριοι, ἐάν δ' ἀφιῆτε, καλοὶ μὲν, κύριοι δ' οὐκέτι. [...] ἔσται δ' ὁ λόγος ἐπὶ παραδείγματος. Διὰ τί οἶεσθε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τούς νόμους μὲν καλῶς κείσθαι, τά δέ ψηφίσματα εἶναι τά τῆς πόλεως καταδεέστερα, καί τὰς κρίσεις ἐνίοτε τὰς ἐν τοῖς δικαστηρίοις ἔχειν ἐπιπλήξεις; [...]

Αἰσχίνης, Κατὰ Τιμάρχου, 1. 177

Άσκηση 7

Να μεταφέρεις τα ρήματα *παύομαι* και *μέμφομαι* στο β' ενικό και β' πληθυντικό πρόσωπο της Οριστικής Ενεστώτα, Παρατατικού, Μέλλοντα και Αορίστου.

Σταυρόλεξο

Άσκηση 8

Στις ακόλουθες προτάσεις **να συντάξεις** τους όρους που σημειώνονται έντονα.

- **Σπεύδοντες** γάρ τοὺς παῖδας ἐν πᾶσι τάχιον **προτεῦσαι** πόνους αὐτοῖς **ὑπερέτρους** ἐπιβάλλουσιν.
- Καί ἄλλως **βαρυνόμενοι** ταῖς **κακοπαθείαις** οὐ **δέχονται** τὴν **μάθησιν** **εὐηγίως**.
- Ἡ **ψυχή** τοῖς μέν **συμμέτροις** **αὔξεται** πόνους, τοῖς δ' ὑπερβάλλουσι **βαπτίζεται**.
- Πᾶς ὁ **βίος** ἡμῶν εἰς **ἄνεσιν** καὶ **σπουδὴν** διήρηται.
- Ταῦτα **μέλλω** **λέγειν** ἀνθρώπινα.
- **Δεῖ** τοὺς ἔμφρονας πατέρας **φυλάττειν** τοὺς νέους.
- **Τό ἔθος** ἐστὶ **πολυχρόνιον**.
- Ἐγὼ ταῦτα ὑμῖν **φανερὰ** ποιήσω.
- **Οἱ πατέρες** **καλῶς** **παιδεύσωσι** τοὺς **υἱούς**.
- Τῶν δέ τῆς **ψυχῆς** ἀρρωστημάτων καὶ παθῶν ἡ **φιλοσοφία** **μόνη** **φάρμακόν** ἐστὶ.

Κεφάλαιο 16

Άσκηση 1

Να αντιγράψεις το παρακάτω απόσπασμα στο κενό που σου δίνεται. Προσοχή στους τόνους και τα πνεύματα!

Ἄθηναῖοι νεανῖαι ἐν γυμναστηρίοις καὶ ἐν ἀγορᾷ ἐσύχναζον καὶ συνεγέλζοντο τοῖς ὁμοίοις αὐτοῖς. Ἐν τῇ σήμερον νεανῖαι καὶ νεάνιδες μουσικῆς ἀκροάσεως ἐπίθυμοῦσιν, συνομιλοῦσιν τοῖς ὁμοίοις αὐτοῖς ὀργάνοις τισὶ μηχανικοῖς καὶ ποιοῦνται μεγάλους περιπάτους. Νεανῖαι καὶ νεάνιδες διάγουσιν τὴν ἡῶ τοῦ βίου τους καὶ περιχαρεῖς εἰσίν.

.....

.....

.....

.....

.....

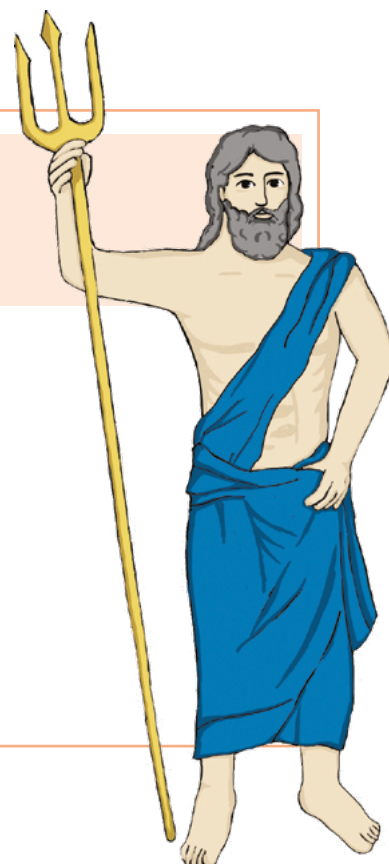
.....

.....

Άσκηση 2

Να αντιστοιχίσεις τις αρχαιοελληνικές λέξεις της Α΄ Στήλης του πίνακα με τις ετυμολογικά συγγενείς τους νεοελληνικές λέξεις της Β΄ Στήλης. Μπορείς να σκεφτείς και άλλες της νέας ελληνικής που συγγενεύουν με τις συγκεκριμένες λέξεις του κειμένου;

Α΄ στήλη	Β΄ στήλη
1. συνεγέλζοντο	α. βιοπάλη
2. μουσικῆς	β. πάτημα
3. περιπάτους	γ. αγωνιστής
4. διάγουσιν	δ. φιλόμουςος
5. βίου	ε. αγέλη

Άσκηση 3

Να συμπληρώσεις την τελευταία στήλη του πίνακα, βάζοντας το κάθε ουσιαστικό γ' κλίσης στην πτώση που ζητείται:

Ουσιαστικό	Ζητούμενη πτώση	
ἡ αἰδώς	γενική ενικού	
ἡ φλέψ	δοτική πληθυντικού	
ὁ χάλυψ	δοτική ενικού	
ὁ αὐτοκράτωρ	αιτιατική ενικού	
ὁ Ἄραψ	γενική πληθυντικού	
ὁ ζωστήρ	αιτιατική πληθυντικού	
ὁ κοσμήτωρ	κλητική ενικού	
ὁ σπινθήρ	κλητική πληθυντικού	

Άσκηση 4

Να συμπληρώσεις τα κενά του πίνακα αφού πρώτα μελετήσεις το επίθετο «μέγας, μεγάλη, μέγα»:

Επίθετο	Πτώση, αριθμός, γένος
	γενική ενικού, αρσενικό γένος
	δοτική ενικού, ουδέτερο γένος
ᾧ μέγα/μεγάλε	
μεγάλης	
μεγάλους	
	δοτική ενικού, θηλυκό γένος
μεγάλους	
	κλητική ενικού, ουδέτερο γένος
	αιτιατική πληθυντικού, ουδέτερο γένος
μεγάλαις	

Άσκηση 5

Να συμπληρώσεις την τελευταία στήλη του πίνακα, βάζοντας το κάθε ρήμα στον αντίστοιχο τύπο Παρακειμένου και Υπερσυντελικού που ζητείται:

Ρήμα	Ζητούμενη πτώση	
παύομαι	β' ενικό Παρακειμένου γ' πληθυντικό Υπερσυντελικού	
κολάζομαι	γ' ενικό Παρακειμένου β' πληθυντικό Υπερσυντελικού	
διώκομαι	α' πληθυντικό Παρακειμένου α' πληθυντικό Υπερσυντελικού	
πείδομαι	β' πληθυντικό Παρακειμένου γ' ενικό Υπερσυντελικού	
ταράττομαι	γ' πληθυντικό Παρακειμένου β' ενικό Υπερσυντελικού	
βλάπτομαι	β' ενικό Παρακειμένου γ' πληθυντικό Υπερσυντελικού	

Άσκηση 6

Να συμπληρώσεις τα κενά των παρακάτω προτάσεων με τον κατάλληλο τύπο του Παρακειμένου και του Υπερσυντελικού του ρήματος που βρίσκεται στην παρένθεση.

- α. Οί νεανίαί (αναγκάζομαι) μανθάνειν τούς νόμους.
- β. Οί αντίπαλοι (ἀποκρύπτομαι) τῇ νυκτί.
- γ. Ἡ εἴσοδος (φυλάττομαι) ὑπό κυνός (= σκύλου).
- δ. Ἐγώ (πείδομαι) τοῖς κειμένοις νόμοις.
- ε. Ἡ Ἀθήνα (τειχίζομαι) ὑπό Θεμιστοκλέους.

Άσκηση 7

Να γράψεις τους ζητούμενους τύπους.

α' ενικό Παρακειμένου του ρήματος
αναγκάζομαι	γ' πληθυντικό Υπερσυντελικού του ρήματος
τάττομαι
α' πληθυντικό Υπερσυντελικού του ρήματος
στρατεύομαι	α' πληθυντικό Παρακειμένου του ρήματος
καλύπτομαι
β' ενικό Παρακειμένου του ρήματος
θύομαι	β' ενικό Υπερσυντελικού του ρήματος
κωλύομαι
γ' πληθυντικό Υπερσυντελικού του ρήματος
καταγράφομαι	β' πληθυντικό Παρακειμένου του ρήματος
κρύπτομαι
γ' ενικό Παρακειμένου του ρήματος
ψεύδομαι	γ' ενικό Υπερσυντελικού του ρήματος
γυμνάζομαι

Άσκηση 8

Αφού βρεις τα λάθη στους ακόλουθους τύπους ρημάτων, να τα διορθώσεις.

Το β' ενικό Παρακειμένου

- του ρήματος κόπτομαι είναι κέκοσαι
- του ρήματος πλέκομαι είναι πέπλεγμαι
- του ρήματος ταράττομαι είναι τάρακται
- του ρήματος θλίβομαι είναι τέθλιφδε

Το β' ενικό Υπερσυντελικού

- του ρήματος διορίζομαι είναι διώρισμαι
- του ρήματος πρᾶττομαι είναι ἔπραξο
- του ρήματος ἀλλάττομαι είναι ἤλλακται
- του ρήματος γράφομαι είναι ἔγραφο

Το γ' ενικό Παρακειμένου

- του ρήματος κρύπτομαι είναι κέκρυψαι
- του ρήματος φυλάττομαι είναι πεφύλαγμαι
- του ρήματος διακηρύττομαι είναι διακεκήρυξο
- του ρήματος καταστρέφομαι είναι κατέστρεψαι

Το γ' ενικό Υπερσυντελικού

- του ρήματος ἀγωνίζομαι είναι ἠγωνίσμην
- του ρήματος βλάπτομαι είναι ἐβεβλάπει
- του ρήματος τρέπομαι είναι ἐτετράμην
- του ρήματος καταδιώκομαι είναι καταδεδίωξε

Το γ' πληθυντικό Παρακειμένου

- του ρήματος πέμπομαι είναι πέπεμμαι
- του ρήματος βλάπτομαι είναι ἐβεβλάφονται
- του ρήματος διδάσκομαι είναι δεδίδαχθε
- του ρήματος πείδομαι είναι ἐπεπέισμην

Άσκηση 9

Να αναγνωρίσεις συντακτικά τις λέξεις των ακόλουθων προτάσεων. (Σημείωση: όταν υπάρχουν δύο αντικείμενα, να δηλώσεις ποιο είναι το άμεσο και ποιο το έμμεσο και στα απαρέμφατα να δηλώσεις την ταυτοπροσωπία ή την ετεροπροσωπία).

1. Ἐκέλευσε αὐτόν φυλάττειν τό στρατόπεδον.
2. Οἱ Ἀθηναῖοι θέλουσι τειχίζειν τήν πόλιν.
3. Ὁ Θάνατος καί ὁ Ἄιδης ἔμελλον καί σέ γράψαι.
4. Οὐκ ἐτόλμησαν οἱ στρατηγοί πέμπειν μεθ' ὑμῶν πρεσβείας.
5. Λύσανδρος ἐκέλευσε τοὺς συμμάχους βουλευέσθαι περί τῶν αἰχμαλώτων.
6. Ἐγώ ἔλεξα ὑμῖν τήν ἀλήθειαν.
7. Ἀθηναῖοι ἐδίδασκον τοὺς παῖδας μουσικήν.
8. Ὑμεῖς κατηγορεῖτε ταῦτα ἡμῶν.
9. Οἱ θεοὶ παρέχουσι πλεῖστα ἀγαθὰ τοῖς ἀνθρώποις.
10. Ὁ πάππος ἐνέδυσσε τόν Κῦρον καλήν στολήν.

Κεφάλαιο 17

Άσκηση 1

Να αντιγράψεις το παρακάτω απόσπασμα στο κενό που σου δίνεται. Προσοχή στους τόνους και τα πνεύματα!

Οὐ καταισχνῶ ὄπλα τά ἱερά, οὐδ' ἐγκαταλείψω τόν παραστάτην, ὅτῳ ἂν στοιχήσω, ἄμυνῶ δέ καί ὑπέρ ἱερῶν καί ὑπέρ ὀσίων καί μόνος καί μετά πολλῶν· τήν πατρίδα δέ οὐκ ἐλάττω παραδώσω, πλείω δέ καί ἀρείω ὅσης ἂν παραδέξωμαι· καί εὐηκοήσω τῶν ἀεὶ κρινόντων ἐμφρόνως καί τοῖς δεσμοῖς τοῖς ἰδρυμένοις πείσομαι.

.....

.....

.....

.....

.....

Άσκηση 2

Να εντοπίσεις στο παρακάτω απόσπασμα λέξεις που είναι ομόρριζες με καθεμιά από τις παρακάτω νεοελληνικές.

Καί εὐηκοήσω τῶν ἀεὶ κρινόντων ἐμφρόνως καί τοῖς δεσμοῖς τοῖς ἰδρυμένοις πείσομαι καί οὓς τινας ἂν ἄλλους τό πλῆθος ἰδρύσῃται ὁμοφρόνως· καί ἂν δέ τις ἀναιρή τούς δεσμούς ἢ μή πείθῃται, οὐκ ἐπιτρέψω, ἄμυνῶ δέ καί μόνος καί μετά πάντων·

διάκριση..... απομόνωση

σύνθεση σύμπαν

σωφρονίζω ακοή

πειθῶ

μετατροπή.....

συναίρεση.....

Επιλέγω τη σωστή απάντηση στην υποτακτική μέσης φωνής

Άσκηση 3

Να βρεις μία ομόρριζη νεοελληνική λέξη για κάθε τύπο που δίνεται σε παρένθεση, και **να την τοποθετήσεις** στις παρακάτω προτάσεις, ώστε να ολοκληρώνεται το νόημα.

- Άλλαξε....., γιατί αυτή που ακολουθείς δε θα σε βοηθήσει. (τάττω)
- Έλαβε όλες τις....., για να μην κολλήσει κι αυτός την ίωση. (φυλάττω)
- Το κόμμα μας κυβέρνησε έντιμα, αλλά μετά την ήττα στις εκλογές περνάει σήμερα στην..... (πόλις)
- Κατά την..... του στο αεροδρόμιο απάντησε με χαρά σε πολλές ερωτήσεις δημοσιογράφων. (άφικνοῦμαι)
- Τα λάθη και οι..... της διοίκησης του εργοστασίου οδήγησαν στην πτώχευση. (λείπω)
- Όλοι πρέπει να αγωνιζόμαστε για μία ελεύθερη και αυτόνομη..... (πατήρ)
- Αποφάσισε να πληρώσει τις αγορές για τον εξοπλισμό του σπιτιού του με..... (δίδωμι)
- Πολλά έχουμε να μάθουμε, όταν μας ασκούν καλοπροαίρετη..... (κρίνω)
- Υπερασπίστηκε την άποψή της με..... επιχειρήματα. (πειθω)

Άσκηση 4

Να εντοπίσεις τους τύπους της Υποτακτικής στα παρακάτω αποσπάσματα και να τους αναγνωρίσεις γραμματικά.

- Ἄναγκαῖόν ἐστι πρῶτον εἰπεῖν ἐς ὑμᾶς, ἵνα μὴ χειρόν μου ἀκροάσησθε.
[Πρῶτ' ἀπ' ὅλα εἶναι ἀνάγκη να μιλήσω σε σας, ὥστε να μην ακούσετε με αρνητική διάθεση τις απόψεις μου].
- Ἄθηναῖοι ἐπιτρέψουσι τὰ αὐτῶν, ὅταν αἰσθάνωνται ὅτι ἱκανῶς φρονεῖς.
[Οἱ Αθηναῖοι θα σε εμπιστευτούν σχετικά με τις υποθέσεις τους, ὅταν αντιληφθούν ὅτι σκέφτεσαι σωστά].
- Εἰ βούλεται λαβεῖν, λεγέτω ἐάν αὐτῷ ταῦτα χαρίσωνται, τί ἔσται τοῖς στρατιώταις.
[Ἄν πάλι θέλει να μας πείσει να λάβει εἰς ἑαυτὸν τὰ ἄρματα, ας πει, ἂν του κάνουν αὐτὴ τὴ χάρη, τί θα κερδίσουν οἱ στρατιῶτες].

Άσκηση 5

Να μεταφέρεις τον τύπο της Υποτακτικής Μέσης Φωνής στο ίδιο πρόσωπο στον άλλο αριθμό.

Ρήμα	Στον άλλο αριθμό	Ρήμα	Στον άλλο αριθμό
φυλάγησθε		καταδιώκεται	
ἐστρατευμένοι ὧσι		ἐπιρρίπτησθε	
φυτεύη		καθορίσθησθε	
κυριεύεται		διαβεβουλευμένοι ὧμεν	
τοξεύωμαι		συνεργάζονται	
πράξησθε		κηρύζονται	
συγγράφονται		εὐχεται	
προστάττη		συσκευασώμεθα	
ἀσπάζονται		ἀπολύη	
πεπεισμένοι ἦτε		κεκωλυμένον ὧ	

Άσκηση 6

Να συμπληρώσεις τον πίνακα με τους ρηματικούς τύπους στην Υποτακτική ή την Οριστική του ίδιου χρόνου και της ίδιας φωνής.

Οριστική	Υποτακτική
ἐγραψάμεθα	
ἔπλευσε	
	καταδιώξεται
θεραπεύει	
	διαβεβουλευμένοι ᾧσι
κωλύόμεθα	
βραβεύεται	
κατεστρέψατο	
	κηρύττωνται
συνεσκεύασατο	

Άσκηση 7

Αφού βρεις τα λάθη στους ακόλουθους τύπους της Υποτακτικής Μέσης Φωνής, όπου υπάρχουν, **να τα διορθώσεις**.

- Το β' ενικό Υποτακτικής Ενεστώτα του ρήματος θεραπεύομαι είναι θεραπεύεις.
- Το β' πληθυντικό Υποτακτικής Αορίστου του ρήματος ἐκπαιδεύομαι είναι ἐκπαιδεύσηθε.
- Το α' ενικό Υποτακτικής Παρακειμένου του ρήματος βλέπτομαι είναι βεβλαμμένος ᾧ.
- Το γ' ενικό Υποτακτικής Ενεστώτα του ρήματος γυμνάζομαι είναι γυμνάσεται.
- Το α' πληθυντικό Υποτακτικής Αορίστου του ρήματος παρακωλύομαι είναι παρακωλύόμεθα.
- Το β' ενικό Υποτακτικής Παρακειμένου του ρήματος διαβουλεύομαι είναι διαβεβουλευμένοι ᾧσι.
- Το γ' πληθυντικό Υποτακτικής Ενεστώτα του ρήματος καταδιώκομαι είναι καταδιώκονται.
- Το β' ενικό Υποτακτικής Αορίστου του ρήματος συγκόπτομαι είναι συγκόπη.
- Το γ' ενικό Υποτακτικής Ενεστώτα του ρήματος πορίζομαι είναι πορίζεται.
- Το γ' πληθυντικό Υποτακτικής Παρακειμένου του ρήματος πείδομαι είναι πεισμένοι ᾧσι.

Άσκηση 8

Να χαρακτηρίσεις συντακτικά τους υπογραμμισμένους όρους του παρακάτω αποσπάσματος.

Οὐ καταισχνῶ ὄπλα τά ἱερά, οὐδ' ἐγκαταλείψω τόν παραστάτην, ὅτ' ἂν στοιχήσω, ἀμυνῶ δέ καί ὑπέρ ἱερῶν καί ὑπέρ ὀσίων καί μόνος καί μετά πολλῶν· τήν πατρίδα δέ οὐκ ἐλάττω παραδώσω, πλείω δέ καί ἀρείω ὄσης ἂν παραδέξωμαι· καί εὐηκοήσω τῶν ἀεὶ κρινόντων ἐμφρόνως καί τοῖς δεσμοῖς τοῖς ἰδρυμένοις πείσομαι καί οὓς τινας ἂν ἄλλους τό πλῆθος ἰδρύσεται ὁμοφρόνως·

Άσκηση 9

Να αναγνωρίσεις συντακτικά όλες τις λέξεις των ακόλουθων προτάσεων.

- Ὅντες πτωχοὶ ἦλθετε εἰς τόν Πειραιᾶ.
- Ἐγὼ πολλοὺς οἶδα (= γνωρίζω) διὰ τόν πόλεμον μεγάλην εὐδαιμονίαν (= ευτυχία) κτησαμένους.
- Οὐδέν τῶν τοιούτων ἐστὶν ἀποτόμως (= αποκλειστικά) οὔτε κακόν οὔτ' ἀγαθόν.
- Οὗτος διαφυλάττει τά παρόντα ἐν εἰρήνῃ.
- Ἐπειδὴ καθέσταμεν εἰς ἀνάγκην, ἐπιθυμοῦμεν ἡσυχίας καί βουλευόμεθα περί ἀσφαλείας.
- Ἐξεκηρύχθητε ἐκ τῆς πόλεως.
- Τὴν πατρίδα ὑμῖν οἱ πατέρες παρέδωσαν.
- Οἱ Κερκυραῖοι ἐκ τῆς ἀγορᾶς καί ἐκ τῶν ἱερῶν συναρπάζοντες τοὺς ὀλίγους βιαίως ἀπέκτεινον (= σκότωναν).
- Ἐπαυσαν τόν Τιμόδεον τῆς στρατηγίας.
- Πολλὰς μάχας ἐν τῇ ἀλλοτρίᾳ (=σε ξένα μέρη) μαχεσάμενοι ἦλθετε εἰς τὴν πατρίδα.

Κεφάλαιο 18

Άσκηση 1

Να βρεις: α) τα ρήματα, β) τα απαρέμφατα και γ) τις μετοχές του κειμένου μας και **να τα συντάξεις** αναφέροντας αν στα απαρέμφατα συναντάς ταυτοπροσωπία ή ετεροπροσωπία και γιατί.

Εὐκόλον ἐστὶ μοι περί σου λέγειν, ὦ Ἀθηνᾶ. Περί μὲν ἔτη δύο φίλη μοι ἦσαν, μετεῖχον δέ καθ' ἐκάστην τῶν ἡμερῶν τοῦ θίου καί τῶν σκέψεων, αἷς ὁ σός νοῦς κατεκλύζετο, καί ἀσμένως ἤκουον ὧν ἐβούλου εἰπεῖν. Νομίζω εἶναι σε νεάνιδα εὐγενῆ καί χαρίεσσαν. Καίπερ ἀγνοοῦσα τὴν ἀρχαίαν ἐλληνικὴν γλῶσσαν ἀπετόλμησας μανθάνειν! Καί ἐπιτυχῶς ἔμαθες! Δίαγε εὐμενῶς καί ἀσμένως τὴν θερρινὴν ῥαστώνην καί εὐφραίνου μετὰ τῶν οἰκείων σου. Φίλος οὖν σοι ἔσομαι!

Άσκηση 2

Να σχηματίσεις την Προστακτική, τα Απαρέμφατα και τις Μετοχές όλων των χρόνων της Μέσης Φωνής των παρακάτω ρημάτων του κειμένου μας: «παιδεύω» και «τάττω».

Άσκηση 3

Να κλίνεις στο τετράδιό σου: «νεάνιδα εὐγενῆ», «τὴν ἀρχαίαν ἐλληνικὴν γλῶσσαν», «θερινὴν ῥαστώνην».

